Jaargang 104. Dingsdag, 28 October 1845. No. 86.

GRONINGER COURANT.

GEMEEN DAGBLAD VOOR DE STAD GRONINGEN EN OMMELANDEN.

NOTIFICATIE.

BURGEMEESTER en **WETHOUDEREN** der Stad *Groningen* brengen bij deze ter kennis van de Ingezetenen, dat de Raad der Stad, in aanmerking genomen hebbende, dat door de in dit jaar plaats hebbende omstandigheden met betrekking tot den oogst der *aardappelen*, dit algemeen voedingsmiddel schaars en duur is — dat, als een gevolg daarvan, andere levensmiddelen, welke het gebruik der aardappelen kunnen en moeten vervangen, aanmerkelijk in prijs zijn gestegen; — uit dien hoofde maatregelen willende nemen ter verligting van het bezwaar, voor de minvermogende standen der maatschappij daaruit ontstaande: onder anderen de som van *f* **10,000**, ongeveer gelijk staande met het vermoedelijk bedrag van de STADS GEMAALBELASTING op de ROGGE, gedurende de maanden NOVEMBER tot en met MAART aanstaande, heeft beschikbaar gesteld, om *mede te strekken* ten einde gedurende den aanstaanden Winter het gewoon GROF ROGGEBROOD tot aanmerkelijk verminderden prijs voor de minder vermogende Ingezetenen der Stad, de zoogenoemde kleine Burgerij daaronder begrepen, verkrijgbaar te stellen; zich overtuigd houdende, dat daardoor op eene ruimere, meer afdoende en alzoo meer doeltreffende wijze het belang van die Ingezetenen zal worden bevorderd, dan door eene tijdelijke algemeene schorsing van de heffing der gemelde Belasting, die den prijs van het Brood slechts weinig zoude verminderen en waardoor ook de meer gegoede Ingezetenen zouden worden ontlast, terwijl het voordeel voor de geringere standen minder belangrijk zoude zijn;

Voorts, dat door den Raad al verder is vastgesteld, dat, om het voorschreven doel nog beter en in nog ruimere mate te kunnen bereiken, daartoe medewerking van de gegoede Ingezetenen dezer Stad zal worden ingeroepen, ten einde de gemelde som, door hunne deelneming in dezen maatregel te vergrooten, terwijl de Raad zich overtuigd houdt, dat de indrukken bij die Ingezetenen, door de plaats hebbende omstandigheden ontstaan, van zoodanigen aard zijn, dat dergelijke deelneming ten gemelden einde, met vertrouwen en hoop op goed gevolg gevraagd kan worden, en het voor een' ieder, die daartoe in staat is, aangenaam en welgevallig zal wezen, niet alleen om daartoe op eene geschikte en regelmatige wijze, in de gelegenheid gesteld te worden, maar tevens om zelf over het bedrag van zijne inschrijving tot dat doel, en *zelfs over meer dan het bedrag daarvan*, ten behoeve van zijne minder vermogende medeburgers te kunnen beschikken, en zorgen, dat zijne gaven *doelmatig* en *wel* besteed worden.

Burgemeester en Wethouderen brengen al verder ter kennis van de ingezetenen, dat de Heeren

J. J. SORMANI,
JAN HESSELINK,
Mr. G. H. DE RANITZ,
Mr. P. W. VAN HEIJNINGEN BOSCH,
Jhr. Mr. M. BACKER,
Mr. I. L. SCHAAP,
J. A. EBERWEIN, en
Mr. S. M. S. MODDERMAN,

daartoe door den Raad uitgenoodigd, zich wel hebben willen vereenigen tot eene Commissie, om, onder het Voorzitterschap van den Heer Mr. G. W. H. Baron VAN IMHOFF, datgene te verrigten, wat ten deze noodig zal worden bevonden en dat weldra door deze Commissie Inschrijvings-biljetten, de wijze en voorwaarden van Inschrijving bevattende, rondgezonden zullen worden;

Dat aan ieder inschrijver naar evenredigheid van de som, waarvoor hij heeft ingeschreven, zal worden uitgereikt een aantal bewijzen, elk ter waarde van niet minder dan *tien* en niet hooger dan *vijftien* cents, invoege zulks nader naar mate van het meerder of minder bedrag van de deelneming der ingezetenen, door Burgemeester en Wethouderen zal worden bepaald;

Dat de waarde van dit aantal bewijzen te zamen beloopen zal ongeveer *een derde meer*, dan het bedrag van de som, waarvoor ieder heeft ingeschreven; dat die bewijzen, door de inschrijvers ter hunner keus, uitgegeven zullen kunnen worden aan des behoevende ingezetenen; dat op elk dezer bewijzen, zoo mede op die, welke daarenboven uitgereikt zullen worden, bij iederen Broodbakker ter dezer Stede, gedurende den aanstaanden Winter, tot zoodanigen tijd als nader vooraf en bij tijds door Burgemeester en Wethouderen zal worden bekend gemaakt, een GROF ROGGEBROOD van 4 Ned. ℔ zal kunnen worden verkregen, tegen bijbetaling van het bedrag, dat zoodanig Brood, in overeenstemming met de Broodzetting, meer zal moeten kosten; dat het aan de Broodbakkers wordt vrijgelaten, de bedoelde bewijzen ook aan te nemen in betaling van GROF ROGGEMEEL; en eindelijk, dat het bedrag der hiervoren bedoelde bewijzen ter bekoming van grof Roggebrood tot verminderden prijs, door de voornoemde Commissie, *uitsluitend aan de Broodbakkers ter dezer Stede*, maandelijks uit het daargestelde fonds, zal worden voldaan, tegen intrekking van die bewijzen en op kwitantie van die Broodbakkers, houdende hunne verklaring, op hun woord als eerlijk man, dat voor de bewijzen, waarvan de voldoening door hen gevraagd wordt, ook werkelijk door hen *grof Roggebrood* of *grof Roggemeel* is afgeleverd.

Burgemeester en Wethouderen achten het onnoodig, bij de meervermogende Ingezetenen dezer Stad aan te dringen, om het voorschreven goede doel te helpen bevorderen en hen tot eene ruime inschrijving ten gemelden einde aan te sporen, terwijl het voldoende zal zijn hen te doen opmerken, dat zij, voor het bedrag van hunne inschrijvingen, eene meerdere waardere in de boven vermelde bewijzen terug ontvangen, en dat zij daardoor in de gelegenheid gesteld worden hunne weldadigheid op eene doeltreffende wijze uit te oefenen en tevens te vermeerderen;

Burgemeester en Wethouderen houden zich verzekerd, dat ook de Broodbakkers ter Stede daartoe, met de meeste bereidvaardigheid, hunne beste pogingen zullen aanwenden, en dat zij van hunne zijde zullen medewerken, dat geene misbruiken, waartegen met de meeste zorg zal worden gewaakt, ten einde, bij bevinding derzelve op de schuldigen de straffen, bij de wet bepaald te kunnen doen toepassen, — plaats vinden.

Burgemeester en Wethouderen gelooven te mogen vertrouwen, dat deze door den Raad dezer Stad genomen maatregelen, onder den zegen van den Allerhoogste zullen mogen strekken om de behoefte van velen, ten gevolge van plaats hebbende omstandigheden, op eene doelmatige wijze te verligten.

En opdat de inhoud dezer kome ter kennis van een' iegelijk, dien het aangaat, zal deze in de *Groninger Courant* geplaatst en voorts aangeslagen worden, waar zulks te doen gebruikelijk is.

Gedaan in het Raadhuis te *Groningen*, den 27sten October 1845.

Burgemeester en Wethouderen: H. DE RANITZ.
De Secretaris bij het Bestuur der Stad Groningen:
J. H. M. HORA SICCAMA.

De ondergeteekenden, bij Resolutie van den Edel Achtbaren Raad dezer Stad van den 25sten October l.l. uitgenoodigd zijnde, om zich tot eene **COMMISSIE** te vormen, ten einde zich te belasten met de uitvoering van het bij evengemelde Resolutie beslotene, brengen ter kennis van hunne Stadgenooten, dat zij de aan hen opgedragen werkzaamheden hebben op zich genomen en bereids hebben aangevangen; — dat zij den Heer Mr. G. H. DE RANITZ tot Penningmeester, en den Heer Mr. S. M. S. MODDERMAN tot Secretaris hebben benoemd.

De Commissie zal trachten, al datgene te doen, wat eenigzins strekken kan om overeenkomstig met de bedoeling van de Regering de des behoevende ingezetenen dezer Stad in de tegenwoordige omstandigheden te gemoet te komen; overtuigd, dat zij in hare pogingen door hare Stadgenooten, wier milddadigheid steeds boven allen lof verheven was, krachtdadig zal worden ondersteund, welke ondersteuning zij eerlang — zoodra mogelijk — meer bepaald zal inroepen.

G. W. H. VAN IMHOFF, *Voorzitter.*
J. J. SORMANI.
JAN HESSELINK.
G. H. DE RANITZ.
P. W. VAN HEIJNINGEN BOSCH.
M. BACKER.
I. L. SCHAAP.
J. A. EBERWEIN.
S. M. S. MODDERMAN.

ITALIE.

NAPELS, 3 October.

Gisteren morgen deed men te Pompeji onder leiding van den heer *C. Bonucci* uitgravingen, waarbij meer dan 1200 hier vergaderde geleerden tegenwoordig waren. Men vond vele menschenbeenderen, het rif van een hoen, gouden sieraden, munten, verscheidene marmeren standbeelden, waaronder een kleinen *Bacchus*, verscheidene bronzen voorwerpen, vazen, keuken- en tuingereedschappen, pijpen eener waterleiding, den bouwkundigen toestel van eene fontein, eenige voorwerpen van glas, en eene menigte kleinigheden. De hooge Regering en de aanzienlijke inwoners dezer stad gaan onvermoeid voort, om ieder naar zijn vermogen de geleerden hun verblijf alhier aangenaam en belangrijk te maken.

ZWEDEN.

STOKHOLM, 14 October.

Daar de ziekte der aardappelen zich ook hier te lande begint te vertoonen en de prijzen door den uitvoer reeds aanmerkelijk gerezen zijn, zoo is bij een Koninklijk bevel van gisteren de uitvoer tot ultimo September 1846 verboden.

DUITSCHLAND EN AANGRENZENDE RIJKEN.

WEENEN, 14 October.

De berigten uit Konstantinopel van den 18den Sept. zeggen, dat een der grootste godsdienstige feesten der Mahomedanen, het vertoonen en het kussen van het kleed van *Mahomed*, aldaar den 15den Sept. met veel plegtigheid is gevierd geworden. Deze godsdienstige ceremonie heeft veel overeenkomst met die, welke te Trier met den heiligen rok heeft plaats gehad. Onder het doen van vele gebeden, werd de reliquie, welke in 40 bekleedsels was gewikkeld, ontbloot, waarna hetzelve als een heilig kleed werd vereerd en gekust.

Van den 18den. Goed onderigte personen beweren, dat de gelijktijdige aanwezigheid in deze hoofdstad van de twee ministers van buitenlandsche zaken van Rusland en Pruissen, de heeren *van Nesselrode* en *van Canitz*, niet geheel toevallig was. Men spreekt van diplomatische conferentien tusschen deze twee ministers en den heer *von Metternich*, voor de erkenning van de Koningin van Spanje, en men ziet er een gevolg in van de onderhandelingen, die op Stolzenfels tusschen lord *Aberdeen* en den prins *von Metternich* aangeknoopt werden.

MUNCHEN, 15 October.

Heden nacht hebben wij hier eene sterke vorst gehad, die de tuinen van hun laatste sieraad heeft beroofd. De bergen van Tyrol zijn sedert 8 dagen met sneeuw bedekt.

BERLIJN, 19 October.

H. K. H. prinses *Albert (Marianne)* heeft, uit hoofde van haren ziekelijken toestand, niet naar den Haag kunnen vertrekken.

— Eene verandering, die niet zonder belang is, heeft in de Pruissische drukpers plaats gehad: de *Cöllnische Zeitung*, een der invloedrijkste dagbladen van Duitschland, tot hiertoe het in een wetenschappelijken zin versleten stelsel van verbod en belemmering toegedaan, zal voortaan de leer der staathuishoudkunde verdedigen.

— Het stedelijk bestuur van Koningsbergen is bij dat van Berlijn niet achtergebleven en heeft insgelijks een adres over de kerkelijke aangelegenheden aan den Koning gerigt. Dit adres is den 10den October aan de stedelijke vertegenwoordigers medegedeeld en heeft de volkomene goedkeuring van dezen weggedragen. Het stuk zelf is hoofdzakelijk van den volgenden inhoud:

„De landsvaderlijke zorg, die de beheerschers van Pruissen steeds aan de beschaving hunner onderdanen hebben te koste gelegd, heeft rijke vruchten gedragen. Het Pruissische volk kan met opzigt tot de onder hetzelve verspreide kundigheden en beschaving zich ieder ander ter zijde stellen. Daardoor echter is onder dat volk eene neiging tot voorwaarts streven en tot het navorschen der waarheid te voorschijn geroepen, die zich in elke rigting, welke de menschelijke geest nemen kan, openbaart, maar vooral in datgene, wat den mensch het hoogste en het dierbaarste moet zijn, de gewetensvrijheid. Zoo zijn de godsdienstige en kerkelijke bewegingen, die in den laatsten tijd zich bij het volk openbaren, ligt verklaarbaar. Zij zijn een natuurlijk gevolg van het verledene in een land, waar de meerderheid Evangelischgezind is, en geenszins een spoedig voorbijgaand verschijnsel van den dag. Aangevuurd echter kunnen zij geworden zijn door de omstandigheid, dat de mensch, die zijne wenschen tot deelneming aan het openbare leven afgewezen ziet, alle krachten zamendringt op hetgene tot het gebied van den geest en van het hart behoort, en de partijschap heeft er toe bijgedragen, om ze sterker te doen uitkomen.

„Even als altijd, vertoonen zich ook thans bij de geschillen op het gebied der godsdienst twee scherp tegenover elkander staande partijen. Terwijl de eene, de historische (de antiquarische), ten eeuwigen dage aan al het bestaande wil vasthouden, een geloof aan de letter leert en dus den vorm als het gewigtigste doet voorkomen, gelooft de andere niet dan overeenkomstig met het Christendom en de kerkhervorming te handelen, wanneer zij het bestaande niet als wezenlijk volkomen en voltooid beschouwt, maar voor verdere ontwikkeling en volmaking vatbaar acht, [ja maar ook Christus miskent of zelfs verloochent.] Op het gebied des geestes komt men alleen door strijd en verdediging tot de waarheid, en men zou dus ook hier aan de beide strijdende partijen de beslechting harer onderlinge verschillen kunnen overlaten; maar zij kampen niet met gelijke wapenen. Daargelaten nog de aanmatiging, waaraan zich sommige onbandige voorvechters der historische (antiquarische) partij schuldig maken, doordien zij zich als eenige handhavers en beschermers van regt en waarheid uitgeven, wordt door hen meer het kerkelijke, dan het godsdienstige op den voorgrond gesteld. Alsof zij reeds vooraf wilden toegeven, dat zij met hunne gronden en geestelijke wapenen tegen hunne wederstanders niet opgewassen zijn, trachten zij andere middelen in werking te brengen: zij verketteren, zij verdoemen, zij klagen aan en roepen het Staatsgezag op ter ondersteuning hunner partij. Dit en de omstandigheid, dat zij gaarne zouden willen doen gelooven, dat zij alleen het ware geloof bezitten en uitverkoren zijn, om den Staat zoo wel als bijzondere personen voor naderende rampen te behoeden, heeft bij de tegenstanders verbittering en — wij mogen het niet verbergen — ook overdrijving te weeg gebragt. De geschillen onder degenen, die de Evangelische geloofsbelijdenis zijn toegedaan, zijn dien ten gevolge in den jongsten tijd tot zulk eene hoogte gestegen, dat eene scheuring in onderscheidene sekten te vreezen is en aan de bedaarde geloovigen ware ergernis gegeven wordt. De meerderheid is vrij van overdrijving in de eene of andere rigting; zij houdt vast aan het geloof der vaderen, maar wil niet, dat enkelen haar op gebiedenden toon voorschrijven, wat zij wel en wat zij niet gelooven moet. Zij wil in de Kerk blijven, maar zij weet, wat de Kerk eischt en weet dit van al wat naar geestelijke heerschappij zweemt te onderscheiden. Voor deze laatste is alle medegevoel verloren gegaan, en slechts de zoodanigen kunnen in Pruissen haar voorstaan, die óf bijzonder belang daarbij hebben, óf de teekenen des tijds niet willen zien.

„Hoe het kwaad te verhelpen en de geest des vredes aan het Evangelische Pruissen weder te geven zij, onderwerpen wij met vertrouwen aan het wijze doorzigt Uwer Majesteit. Maar het scheen ons een heilige pligt, Uwe Majesteit den wezenlijken staat van zaken te schetsen. Deze stad, die zich altijd door eigenaardige werkzaamheid op het gebied des geestes heeft onderscheiden, is aan de bewegingen ter zake der godsdienst niet vreemd gebleven en de gevolgen daarvan hebben zich vertoond. De provincie heeft op haar het oog gevestigd en volgt haar na. Het geldt hier dus de gemoedsrust van duizenden en daarom zal Uwe Majesteit ook genadig op eene voordragt nederzien, die alleen het heil harer onderdanen ten doel heeft."

— Uit Lyck, distr. Koningsbergen, wordt gemeld, dat de aardappeloogst eene onverwachte ruime opbrengst zal uitleveren, ten gevolge waarvan de prijzen tot 7 a 8 gr. per schepel waren gedaald en nog verder zouden verminderen, indien niet zooveel voor de fabricatie van brandewijn werd verbruikt; de Regering treft maatregelen, om mogelijke duurte in den winter te verhoeden.

FRANKFORT, 22 October.

De Duitsche apostel der matigheid, *Seling*, uit Osnabrück, heeft dezer dagen te Brunswijk met weinig geluk gearbeid; eene redevoering, welke hij den 14den in eene groote zaal uitsprak, kon hij slechts met moeite ten einde brengen, door het gejoel en getier van een aantal zijner toehoorders, wier uiterlijk voorkomen de onmiskenbaarste blijken droeg, dat zij zich alles behalve in een' toestand van matigheid bevonden. Hun aantal was zóó groot, dat *Seling* het geraden achtte, ditmaal geene geloften af te nemen, ten einde zijne heilige zaak niet tot een voorwerp van spotternij te maken.

— Van de 13 suikerraffinaderijen, welke Berlijn telde, bestaan er nu nog maar 5. Beetwortelsuiker wordt dáár in het geheel niet meer gefabriceerd, als zijnde de grond tot de cultuur van deze plant niet geschikt. Bij de tegenwoordige hooge prijzen der suiker vinden de raffinadeurs eene genoegzame schadeloosstelling voor de vele verliezen, die zij tot nu toe geleden hebben.

— Het Pruissisch regeringsblad verklaart het door sommige dagbladen verspreid verhaal, als zou de Koning van Pruissen, bij den doop des zoons van den Beijerschen Kroonprins, even als de overige doopgetuigen, de hand op het hoofd van dat kind hebben willen leggen, maar door den aartsbisschop afgeweerd zijn, waarop de Koning zich snel had omgewend en kort daarna Munchen verlaten, voor een bloot verzinsel.

— Een Westfaalsch dagblad deelt een berigt uit Breslau mede, volgens hetwelk het Opperlandsgerigt aldaar, op koninklijk bevel, eene aanschrijving van den minister van eeredienst *Eichhorn* ontvangen zou hebben, om pastoor *Ronge* wegens den smaad te vervolgen, dien hij in een zijner vlugschriften (*Nachruf*) de R.-C. Kerk heeft aangedaan.

— In den nacht van den 18den op den 19den Oct. is het nabij Stettin gelegen dorp Stöwen bijna geheel door brand vernield; de destijds heerschende storm maakte alle poging tot blusschen vruchteloos.

— In het groothertogdom Hessen zijn eerlang verordeningen te verwachten, waardoor aan de Duitsch-Catholijken de regten van toegelaten geloofsbelijdenissen zullen worden toegekend.

— Een jong man had voor eenigen tijd Posen verlaten, om zich aan de krijgsdienst te onttrekken en begaf zich naar Polen, alwaar hij zich toen aan den geestelijken stand wijdde. Kortelings keerde hij als priester naar Posen terug en verrigtte als zoodanig op onderscheidene plaatsen de eeredienst. Dit belette de militaire overheid evenwel niet, toen hij erkend werd, hem te vatten, in een lansiers-regement in te lijven en tot de krijgsdienst te verpligten.

— De Jezuïten hebben dezer dagen, zonder eenige openbare plegtigheid, en als 't ware in stilte, bezit genomen van het aan hen afgestane Franciscaner-klooster in Lucern.

— Men wil weten, dat de Keizer van Rusland, voor het verblijf van zijne gemalin en hare hofhouding te Palermo, 14 millioenen roebels bestemd heeft; de reiskosten daaronder begrepen.

— De stad Demotica, met eene bevolking van 15,000 zielen, gelegen op eenige mijlen afstands van Adrianopel, is voor het grootste gedeelte door brand vernield.

Van den 23sten. Gisteren avond kwam de Duitsch-Catholijke predikant *Dowiat*, op zijnen terugkeer uit het groothertogdom Baden naar Pruissen, in Frankfort aan. De vurig ijverende medgezel van *Ronge* vertoefde alhier slechts eene korte wijl in den kring van een aantal zijner aanhangers; hem is een prachtige zilveren beker tot aandenken vereerd. Des avonds zette hij zijne reis naar Berlijn voort, alwaar hij het eerstdaags te houden concilium van een groot aantal Duitsch-Catholijke gemeenten van Pruissen zal bijwonen. Het onlangsche gerucht, dat *Ronge* in het Badensche was doodgeschoten, was door het volgende veroorzaakt: In Ellwangen wilde men hem bij een schijfschieten der gewapende burgermagt, althans in beeldtenis, doodschieten. Reeds was *Ronge's* portret, levensgrootte en ten voeten uit, op eene plank, die als mikschijf moest dienen, geschilderd en ter bezigtiging gesteld. De policie kwam echter tijdig tusschen beide, om aan het voorgenomene tragische schouwspel, nog vóór het begonnen was, een einde te maken.

— Onder de Regeringen der verscheidene Duitsche Staten is, zegt men, eene overeenkomst getroffen, volgens welke de Duitsch-Catholijke predikanten voortaan alleenlijk in die landen, waar zij bij eene gemeente aangesteld zijn, zullen mogen prediken.

— Onlangs heeft in den omtrek van Pesth een ontzettend voorval plaats gehad. Verscheidene adellijke jongelieden

dreven den spot met een' hunner makkers, over zijne veelgeroemde onversaagdheid, die voor niets, natuurlijks of onnatuurlijks, eenige vrees kende. Hij werd verscheidene malen op de proef gesteld — zijn moed handhaafde zich onwrikbaar. Eindelijk kocht een der jeugdige losbollen den bediende van onzen held om, waarna op nieuw eene aanzienlijke weddenschap gemaakt werd, en verscheidene weken later vervoegde zich deze jongman in de slaapkamer van den onverschrokkene, nam van de, boven diens bed hangende, pistolen de kogels af, en verscholde zich onder de bedstede. Niets vermoedende, en aan de weddenschap niet meer denkende, kwam de jongman thuis, legde zich ter ruste en sliep in. Nu kroop de ander van onder het bed te voorschijn, wikkelde zich in eene witte deken, en aan het voeteneinde van het bed zich oprigtende, trok hij aan het beddelaken van den slapende. Deze ontwaakt, ziet de witte gestalte, en zegt lagchende: „Malle fratsen, kameraad!" wendt zich om, en wil voortslapen. De ander trekt wederom aan het beddelaken. „Als gij niet heengaat, schiet ik!" zegt de te bed liggende, zonder zich om te keeren. Zwijgende trekt de witte gedaante ten derden male aan het beddelaken. Verschrikt rukt eindelijk de jongman de pistolen van den muur, schiet — en de kogel rolt tegen hem in, over zijn bed henen. Ontsteld neemt hij zijne tweede pistool ter hand, drukt los en — de gedaante werpt zwijgende hem den kogel toe. Daarop zinkt de veelbelovende jongeling in zijn bed dood ter neder! — Eene zenuwberoerte had hem plotselijk getroffen.

GROOTBRITTANJE.

LONDEN, 22 October.

Al de handelingen van sir *Robert Peel*, zegt de *Church and State-Gazette*, bewijzen, dat de minister geene middelen ontziet, om zich te ontslaan van de noodzakelijkheid, om eene heerschende kerk van den Staat te onderhouden, hetzij in Ierland, hetzij in Engeland. Het Gouvernement heeft niets aan te merken tegen het bestaan eener kerk als gegevestigd ligchaam, noch dat dit als zoodanig goederen bezit; het zonde zich zelfs ten sterkste verzetten tegen elke verbeurtverklaring, onder welken vorm zij zich ook vertoonde; maar zoodra zich een vraagstuk voordoet, betreffende de regten der kerk, als eene orde in den Staat of in het Parlement, dan verlaat het dezelve onmiddellijk, zwijgt wanneer het er op aankomt haar te verdedigen en levert haar aan hare erfelijke vijanden over. Dit is de staatkunde der ministers, zoowel in Engeland als in Ierland.

— Men heeft te Liverpool het berigt ontvangen van het vergaan van het schip *Mary*, dat van Sydney naar Londen op weg was. Dit schip was zeer oud en in slechten staat, heeft den 24sten Mei jl. op eene klip in de Straat van Bass gestooten en is eenige minuten daarna gezonken. Zeventien passagiers, waarvan 9 vrouwen en 8 kinderen, zijn te gelijk met het schip door de zee verzwolgen, de overige reizigers en het scheepsvolk hebben zich met de boot kunnen redden.

— In eene der jongste zittingen van de koninkl. maatschappij voor den landbouw in Ierland, is de vertaling voorgelezen van het rapport, nopens de aardappelziekte in de Nederlanden, van de Landbouwkundige commissie in Groningen.

Van den 24sten. Op Dingsdag, den 28sten Oct. zal de inwijding van het standbeeld der Koningin plaats hebben; hetzelve is in het midden van het Londensche beursgebouw geplaatst.

— Een vrij ernstig conflict is ontstaan tusschen den lord-mayor der stad Londen en de gouverneurs van het Christ-hospitaal, eene der inrigtingen, die onder het beheer van den eersten magistraat zijn geplaatst. Gisteren heeft zich de lord-mayor naar dit gasthuis begeven met de aldermen en leden van den gemeenteraad, om in eene plegtige zitting over te gaan tot de herziening van de lijsten der bestuurders van de gasthuizen der hoofdstad. Maar de deuren van deze inrigting werden voor den municipalen stoet gesloten en deze heeft zich moeten verwijderen zonder ingelaten te worden. De bewegreden, die voorgebragt wordt voor deze weigering, is, dat de lord-mayor geen regt heeft, om de vergaderingen van de gouverneurs bij te wonen, als zij niet bijeengeroepen zijn door den president. Deze zaak houdt de gemoederen hevig bezig, en zal voor de regtbanken gevoerd worden.

FRANKRIJK.

PARIJS, 22 October.

Men beweert, dat jl. Donderdag een ministerraad gehouden is, waarin het besluit is genomen, om aan den Koning eene ordonnantie voor te leggen, ter beteugeling van de ongeregelde zucht tot het instellen van nieuwe spoorwegmaatschappijen. Deze ordonnantie zal morgen of overmorgen in den *Moniteur* verschijnen.

— De maarschalk *Bugeaud* is den 15den October te Algiers aangekomen. Men gelooft, dat hij aldaar slechts zeer korten tijd zal blijven en dadelijk naar de westelijke provinciën zal vertrekken.

— *Abd-el-Kader* blijft, even als voeger, al zijne behoeften over Marokko uit Gibraltar ontvangen. Een zijner agenten is te Tetouan, en ontvangt en verzendt van dáár wapenen, kruid, kleederen, in één woord alles, wat de groote vijand van Frankrijk noodig heeft. Tetouan staat inmiddels geheel onder het bestuur van den Keizer van Marokko. De groote verzamelplaats voor de krijgsbenoodigdheden van den Emir is bij Beni-Snacen, maar te Taza, mede eene Marokkaansche stad, heeft hij een' kruidmolen en verscheidene werkplaatsen; ook koopt de Emir te Taza alle paarden en ezels, welke hij voor zijne ruiterij en den vervoer van zijn leger noodig heeft. Kunnen de voorwaarden van het verdrag van Laila-Maghnia dus wel meer openlijk geschonden worden? Men weet niet, of dit bij den Keizer kwaadwilligheid of vrees voor den Emir is; de medegedeelde berigten behelzen inmiddels niets dan de zuivere waarheid.

— Uit Afrika zijn weder ongunstige berigten ontvangen. Ten gevolge van eenige gerezene geschillen in een der bevriende stammen der provincie Oran, had de bataljons-chef *Billaut* zich in hun midden begeven, vergezeld door vier huzaren en den heer *de Domhasle*. Men weet niet, of er een twist is ontstaan, doch dit is zeker, dat de Arabieren den heer *Billaut* hebben aangevallen en het hoofd afgehouwen; het lot der anderen is nog niet bekend.

— Uit Florence wordt geschreven, dat dezer dagen de familie van *Jerome Bonaparte* door een grievend ongeluk is getroffen. De prins *de Montfort*, de oudste der zonen van den Westfaalschen ex-Koning, is krankzinnig geworden. Hij was kolonel in dienst van den Koning van Wurtemberg, zijn' oom, en deze verschrikkelijke kwaal heeft hem in Straatsburg getroffen. Hij is uit Duitschland naar Florence terug gebragt, alwaar hem alle verpleging en zorg toegebragt worden, welke zijn toestand vereischt, dooh men wanhoopt aan zijn herstel.

Van den 24sten. Het laatste nommer van den *Akbar* behelst het volgende postscriptum. Bij het ter perse leggen vernemen wij, dat een strooptogt door den generaal *Cavaignac* gemaakt is op het grondgebied van den stam, waar de kommandant *Billaut*, de luitenant *Mathieu de Bombasle* en 5 huzaren vermoord zijn.

— De heer *Thiers* is te Parijs terug.

— Zoo als men weet, moet hij, die juist wil schieten, ten naastenbij den afstand kunnen berekenen, waarop het doel, hetwelk hij wil treffen, zich bevindt; anders schiet hij mis. Deze onbekendheid met den waren afstand heeft bij het leger het gevolg, dat er, naar het zeggen der kundigste officieren, bij doorslag 10,000 geweerschoten noodig zijn, om een' man te dooden. Om deze *zwarigheid* uit den weg te ruimen, heeft de heer *Arago* in de laatste zitting van de akademie van wetenschappen te Parijs de stellige belofte gegeven, eerlang een werktuig te zullen doen vervaardigen, dat, gebruikt wordende door de officieren, hun met juistheid den afstand van de tegenoverstaande vijanden zal aanwijzen. De heer *Arago* voegt hier zelfs bij, dat dit werktuig zeer gemakkelijk te behandelen en te vervoeren zal zijn en dat het in den stok van den tamboer-majoor kan geplaatst worden.

BELGIË.

BRUSSEL, 23 October.

Men verneemt, dat de associatie *Dessossès en Comp.*, welke den 4den Junij l.l. aanvrage gedaan heeft tot de concessie van den ijzeren spoorweg van Antwerpen over Neer-Itteren naar Dusseldorp door de Kempen heen, den 7den October de som van een millioen francs gedeponeerd heeft tot waarborg voor hare aanvraag.

Men verzekert, dat deze associatie het gouvernement de aanbieding heeft gedaan, om van stonden aan 3000 Belgische werklieden aan het werk te stellen, ten gedurende den ganschen winter door bezig te zullen houden, en hen van buitenlands ingevoerde levensmiddelen te zullen verschaffen tegen de gemiddelde prijzen van 1844, hoe hoog ook de aanstaande prijzen mogten wezen.

— Wij vernemen, dat het Hollandsche kofschip *Gerdina*, kapt. *de Boer*, van Nantes komende, de haven van Brugge is binnengeloopen, 2000 zakken aardappelen aan boord hebbende, voor den heer *H. Jonckheere*, in gezegde stad. Dit is de eerste lading, die ons van dien kant komt en men roemt zeer de goede kwaliteit van de medegebragte aardvrucht.

— Eerstdaags zal in de zaal van het park te Brussel een zonderling concert gegeven worden door den heer *Wersdorff*, Duitsch pianist. Deze jeugdige kunstenaar, welke zonder armen is ter wereld gekomen, heeft in weerwil van het gemis van dit noodzakelijk ligchaamsdeel zoo grooten lust voor pianospel opgevat, dat het hem gelukt is hierin eene opmerkelijke bekwaamheid te verkrijgen, ofschoon hij dit instrument met de voetenmoet bespelen. Zijne teenen zijn door oefening zoodanig ontwikkeld, dat zij weinig verschillen van de vingers van de vingers van een welgevormd mensch. Gewis zal de heer *Wersdorff* te Brussel evenveel opgang maken als te Weenen, Munster en Stuttgardt, waar hij zich het laatst heeft doen hooren.

— Op dit oogenblik bevinden zich 319 koopvaardijschepen in de haven van Antwerpen. Men kan begrijpen, hoe groote drukte het lossen van een zoo groot aantal schepen veroorzaakt en hoeveel werk hierdoor aan de arbeidende klasse verschaft wordt.

NEDERLAND.

'sGRAVENHAGE, 24 October.

In de zitting van de Tweede Kamer der Staten Generaal van heden is ingekomen een Koninklijk besluit van den 22sten, inhoudende, dat het Z. M. behaagd heeft, van de aan Hoogstdenzelven aangeboden kandidaten-lijst van het voorzitterschap de keuze te doen vallen op den heer mr. *G. J. Bruce*.

Nadat de aftredende voorzitter, jhr. mr. *P. van Akerlaken* eene korte toepasselijke aanspraak had gehouden, aanvaardde de heer *Bruce* het voorzitterschap mede met eene aanspraak, welke beide zullen worden gedrukt.

De nieuwe voorzitter doet mededeeling van de navolgende ingekomen ontwerpen van wet, als:

I. *Tot aanmoediging van den invoer van Levensmiddelen.* —
II. Een ontwerp *ter vervanging der Schatkistbiljetten van* 1834.
III. Een ontwerp *tot aflossing van Schuld over* 1845.
IV. *Tien ontwerpen tot verhooging der begrooting over* 1845, *ten einde de pensioenen over het thans loopende halfjaar op de begrooting te doen voorkomen.*
V. *Een ontwerp tot regeling van het Koloniaal batig slot in* 1844.
VI. *Een ontwerp tot verhooging der begrooting over* 1845, *ten behoeve van het Algemeen Burgerlijk Pensioenfonds.*

Wordt besloten al deze ontwerpen te verzenden aan de afdeelingen, die voor de maanden October en November worden zamengesteld. Tot voorzitters en ondervoorzitters worden gekozen de heeren: 1ste afd., *Luyben* en *van Panhuijs*; 2de afd., *van Akerlaken* en *Backer*; 3de afd., *Telting* en *van Goltstein*; 4de afd., *de Man* en *Gevers*; en 5de afd., *Uytwerf Sterling* en *van Twist*.

Is ontvangen eene missive van de Staten van Overijssel, van den 17den Julij, waarbij op de herziening aangedrongen wordt van het reglement nopens de magt en het gezag der Staten. Zoowel dat stuk, als eenige andere adressen, worden verzonden aan de commissie tot de verzoekschriften, welke voor de tegenwoordige zitting wordt zamengesteld uit de heeren *Strens*, *Hiddema Jongsma*, *Timmers Verhoeven*, *van Leeuwen* en *Bijleveld*.

De commissie, belast met het onderzoek der geloofsbrieven van den heer *Kien*, doet, bij monde van den heer *Luyben*, verslag, waaruit blijkt, dat de *meerderheid* der commissie deze keuze voor niet wettig houdt, en dien ten gevolge adviseert, om den heer *Kien* niet toe te laten. — Na eenige discussie wordt met 37 tegen 13 stemmen besloten, de beraadslagingen over dat rapport uit te stellen tot aanstaanden Maandag.

Op voorstel van den president wordt er overgegaan tot de keuze der commissie, die, in gevolge art. 89 van het reglement van orde, met het ontwerpen van een adres van antwoord op de troonrede belast zal zijn. Tot leden dier commissie worden door de afdeelingen gekozen de heeren *van Panhuys*, *van Akerlaken*, *Star Busmann*, *Kniphorst* en *Strens*.

Eindelijk worden tot leden van de huishoudelijke commissie der Kamer, gedurende de tegenwoordige zitting, herkozen de heeren *Verwey-Mejan* en *Luzac*, en wel de eerste met 42 en de tweede met 35 van de 50 stemmen. Daarna wordt de vergadering gescheiden.

— Den 22sten dezer is door Z. Exc. den minister voor de zaken der Hervormde eeredienst, enz., den baron *H. van Zuijlen van Nijevelt*, vergezeld door den heer secretaris generaal en adviseur *Janssen*, geopend de *eerste* vergadering van de algemeene synodale commissie der Hervormde Kerk, ingerigt volgens de nieuwe organisatie, door de synode in 1844 bepaald, en door den Koning bekrachtigd bij besluit van den 24sten Januarij 1845, no. 109. De leden, die commissie thans zamenstellende, zijn de heeren:

A. Francken, predikant te Utrecht, president; *A. Verweij*, predikant te Leiden, vice-president; *J. J. Roozeboom*, predikant te 's Gravenhage, secretaris; dr. *N. C. Kist*, hoogleeraar te Leiden, prae-adviseur; *C. W. Pape*, predikant te Heusden; jhr. *L. R. Gevaerts*, ouderling te 's Gravenhage; *C. de Visser*, predikant te Tholen; *C. Luttenberg*, ouderling te Zwolle; dr. *J. H. Stufken*, predikant te Haaften; mr. *G. Hiddema Jongsma*, ouderling te Sneek.

— In eenige gevangenissen, en daaronder ook in het huis van burgerlijke en militaire verzekering in 's Gravenhage, is sedert eenige dagen de proef aangewend, om eenige verandering in te voeren in de wijze van voeding der gevangenen, ten gevolge der mislukking van den oogst der aardappelen. Tot nu toe werd aan de gevangenen tweemalen iederen dag warme spijs toegedeeld, te weten: eene portie soep des voormiddags te half elf, nadat zij reeds vroeger in den morgen hun brood, gedurende de wintermaanden met warmen drank, hebben bekomen, en weinige uren later het middagmaal, waarvan de aardappelen een der grootste bestanddeelen uitmaakten. Die verstrekking van warme spijs tweemaal daags wil men nu tot éénmaal, tot een versterkt middagmaal, terug brengen, gelijk dit altijd te voren in de gevangenissen hier te lande plaats vond. Behalve het bezwaarlijke en kostbare van zulk eene herhaling van toebereiding van warme spijs, is het toch voor den gevangene geene behoefte, om deze tweemalen telken dage te bekomen. Aan niemand in de burgerij valt dit in zijn huisgezin ten deel, en indien het de pligt der Regering is, om voor de *behoorlijke* voeding der gevangenen met spaarzaamheid, doch zonder laakbare karigheid, te zorgen, geene aanspraak kunnen deze maken, om beter, dan de eerlijke en nijvere handwerksman onderhouden te worden. Dit is tot hiertoe, maar al te veel, in onze gevangenissen het geval geweest, en eenigermate zal het dit nog met de beproefde verandering blijven, daar de gevangenen nu niet alleen het geheele jaar door des morgens warmen drank bij hun brood zullen kunnen verkrijgen, maar des avonds weder brood met eenige boter of kaas aan hen zal worden uitgedeeld, hetwelk tot nu toe niet heeft plaats gehad.

— Wij vernemen, dat dezer dagen, op partikuliere aanvraag van Engelsche ingenieurs, tweeëntwintig Hollandsche landmeters naar dat Rijk vertrokken zijn, ten einde opmetingen te doen ten behoeve der aldaar geprojecteerde spoorwegen, welker aantal zoodanig is toegenomen, dat er gebrek aan landmeters schijnt te bestaan. Volgens diezelfde berigten, worden de hierboven genoemde landmeters door vijf tolken vergezeld.

Van den 25sten. Men verzekert, dat tot procureur-generaal bij den Hoogen Raad, in plaats van wijlen den heer mr. *T. C. de Bordes*, benoemd zou wezen de heer mr. *G. A. G. van Maanen*, thans oudste advokaat-generaal bij dat hoogste regterlijk kollegie.

— In de zitting der Tweede Kamer van gisteren is, onder anderen, ingekomen een koninklijk besluit, waarbij de heer dr. *S. Brouwer*, op zijn verzoek, ontslagen wordt van den dienst bij als lid der Tweede Kamer heeft afgelegd, en waarbij voorts de Staten van Vriesland, tegen zoodanigen dag, als den gouverneur dier provincie het meest doelmatig zal voorkomen, buitengewoon worden bijeengeroepen, om over te gaan tot de verkiezing van een nieuw lid in de Tweede Kamer der Staten-Generaal, in plaats van den heer dr. *S. Brouwer*.

— Bij het gisteren ingekomen ontwerp van wet tot verhooging der begrooting over 1845, ten behoeve van het Algemeen Burgerlijk Pensioenfonds, wordt voorgesteld het subsidie, ten behoeve van die instelling, voor het jaar 1845 te verhoogen met eene som van *ƒ* 250,000, en hetzelve alzoo te brengen op *ƒ* 370,000.

— Men verneemt, dat er weldra aan de Staten Generaal een wets-ontwerp zal worden aangeboden, tot wijziging der wet van den 3den October 1843, op het regt van zegel, en wel voor zoo veel betreft de bepaling van art. 27, lett. C, no. 1, volgens hetwelk vrijgesteld zijn alle drukwerken, waarvan het papier geene grootere oppervlakte heeft, dan *twee* vierkante Nederlandsche palmen.

— Het welmeenen van den minister van financiën gevraagd zijnde, ter zake van een ingediend verzoek om geheele kwijtschelding of afslag van grondlasten over dit jaar, wegens aardappelen-landen, waarvan het gewas, ten gevolge van de heerschende ziekte, genoegzaam geheel verloren is gegaan, heeft gemelde minister daaromtrent te kennen gegeven, dat het bij Z. Exc. geen twijfel lijdt, dat het misgewas der aardappelen behoort onder de buitengewone gebeurtenissen, waarvoor volgens de bepalingen, de bedoelde kwijtschelding of afslag kan worden verleend, en dat dien ten gevolge door dezelve, bij resolutie van den 13den dezer, no. 155, uit aanmerking eensdeels, dat, om de schade te velde te kunnen constateren, de opneming daarvan *zonder verwijl* behoort te geschieden, en anderdeels, dat de menigvuldigheid en het belang der werkzaamheden van de controleurs in dezen tijd van het jaar vorderen, dat zij zich daarmede onafgebroken bezig houden, is bepaald, dat, bij uitzondering van art. 24 der instructie van den 19den Febr. 1844, no. 29, de onderhavige schade-opneming, en de gelijksoortige, welke mogten worden gevorderd, ditmaal zullen gedaan worden door de respective burgemeesters, des noodig met hulp van een' of meer zetters hunner gemeenten, zonder medewerking van de controleurs, die evenwel met de opmaking der staten no. 12 belast blijven.

— Overeenkomstig het daartoe gedaan requisitoir van het O. M. heeft de arrond.-regtbank alhier in raadkamer vergaderd, almede bevel tot gevangenneming verleend tegen den persoon van *P. A. de Haas*, *Jz.*, thans, zoo als bekend is, in gijzeling wegens onvoldane boete. Het schijnt, dat dit bevel een gevolg is der instructie, welke tegen *E. Meeter*, *J. Dumée* en *P. Mingelen* is ingesteld.

AMSTERDAM, 26 October.

Men verzekert, dat aan den staatsraad *Lipkens*, directeur der koninklijke akademie tot opleiding van burgerlijke ingenieurs te Delft, op zijn verlangen, eervol ontslag is verleend, in te gaan met het einde van het thans loopend akademiejaar, en dat tot zijn' opvolger benoemd is dr. *G. Simons*, adviseur voor schei- en wiskundige zaken bij het ministerie van financien, lid van het Koninklijk-Nederlandsche Instituut, aan wien voorloopig, na eervol ontslag uit zijne betrekking van adviseur, de titel en rang van onder-directeur is opgedragen.

— Dezer dagen werd in het dagblad *Overijssel* gewag gemaakt van onderhandelingen met het Hannoversche gouvernement, ten einde de spoorwegen van dat rijk met die, welke in Nederland zullen worden aangelegd, te verbinden. De *Stoompost* deelt deswege op goede gronden mede, dat de heer ingenieur *van der Kun* zich reeds tot dat einde naar Osnabruck heeft begeven, doch de heeren *Albrecht* en *Hoppenstedt*, commissarissen van de Hannoversche regering, aldaar niet heeft aangetroffen, ten gevolge waarvan deze onderhandelingen tot nadere gelegenheid zijn verschoven.

Uit eene goede bron ontvangen wij het berigt, dat de gedeputeerden der Hannoversche spoorwegbaan te Osnabruck in hunne vergadering te Hannover bepaald hebben, dat de aansluiting van den Overijsselschen spoorweg geschieden zal van Osnabruck, over Rheine, Bentheim, Gildehaus, naar Oldenzaal; tot dat einde houden zich bereids Hannoversche ingenieurs met het afbakenen bezig, en zoude men een spoedig begin der werkzaamheden durven verwachten.

— Men fluistert elkander in 't oor, dat een aantal der achtbaarste ingezetenen dezer hoofdstad het voornemen heeft opgevat, den Koning een erbiedig adres aan te bieden, strekkende, om het gewezen stadshuis, thans paleis, aan zijne oude bestemming terug te geven, en op algemeene kosten een gebouw te doen oprigten, dat een geschikter koninklijk verblijf zoude kunnen opleveren, dan het tegenwoordige.

HAARLEM, 22 October.

Men meldt uit Zevenbergen, dat Z. M., op een door den wel-eerw. heer *R. O. Aitton*, ingezonden exemplaar van zijne leerrede, en daarbij gevoegde missive tot aanbeveling van den nood der ongelukkigen, na ingewonnen berigt van den heer burgemeester, aan de commissie, tot leniging van de ramp, de som van *ƒ* 1500 heeft doen geworden.

ROTTERDAM, 24 October.

In de naburige gemeente Moerkapelle, wier getal ingezetenen omstreeks vijfhonderd bedraagt, onder welke niet veel meer dan dertig hoofden van huisgezinnen gevonden worden, die als meer of minder gegoed kunnen worden aangemerkt, is onlangs de som van ongeveer *ƒ* 700 bijeengebragt, ten einde in den aanstaanden winter den nood der behoeftigen te lenigen, en zulks grootendeels hierdoor, dat de pachters der landen aldaar zich verbonden hebben, om voor ieder bunder lands, hetwelk zij beploegen, *ƒ* 1 voor die behoeftigen af te staan; terwijl zij zich bovendien bereid verklaard hebben, om aan de minvermogenden het benoodigde graan tot *ƒ* 1 beneden den marktprijs te verschaffen. Zoodanige voorbeelden verdienen, ter navolging in andere landgemeenten, medegedeeld te worden.

— Het Utrechtsch Avondblad zegt onderrigt te zijn, dat de kapitalen, benoodigd tot het aanleggen eener opene waterleiding uit de Lek naar Amsterdam, om die stad van versch water te voorzien, door twee Belgische huizen en een in België gevestigd Hollandsch huis, ten beloope van vier millioenen guldens, bezorgd en beschikbaar zijn.

ZWOLLE, 24 October.

Gisteren na den middag, tusschen 4 en 5 uren, werd bij een zeer geacht ingezeten dezer stad aangescheld, en gevraagd, om den heer of de jufvrouw te mogen spreken. De vrouw des huizes voorgekomen zijnde, werd zij door een' vreemdeling van een zeer slecht uiterlijk gevraagd om een' reispenning. Zij wees echter den bedelaar af, en haar echtgenoot, mede voorkomende, verwees hem naar het bureau van policie, tot den benoodigden onderstand voor dien nacht. De indringer werd van tijd tot tijd onbeschofter, en moet eindelijk, toen men hem bleef afwijzen, vertrokken zijn met de bedreiging, dat hij dan zoude komen stelen.

De policie, hiervan onderrigt, was binnen een uur tijds van den vreemdeling meester, en heeft hem in verzekerde bewaring doen stellen, terwijl in zijne zakken, aan koper- en zilvergeld, de som van *ƒ* 3,15 werd gevonden, een bewijs, dat het niet de oogenblikkelijke nood, maar wel toeleg was, die hier de bedelarij heeft veroorzaakt.

Het is al weder een vreemdeling, *Heinrich Zegger* genoemd, geboren te Lingen; verscheidene maanden op de Ommerschans verpleegd geweest zijnde, was hij eerst zeer onlangs met reisgeld over de grenzen naar zijn land geleid.

LEIDEN, 25 October.

Sedert den 17den dezer zijn te Katwijk 7 bezendingen bokking (gezamenlijk ten bedrage van 430,000 stuks) aangekomen, waaronder 4 van de Katwijksche Maatschappij, (ten gezamenlijke bedrage van 205,000). Bijaldien men hierbij de rampzalige uitkomst der pekelharingvisscherij in het afgeloopen saizoen en den ongunstigen uitslag der steurharingvisscherij in de laatstverloopen 5 jaren in aanmerking neemt, mag men de aanvankelijk verkregen uitkomst tamelijk voldoende achten, ofschoon de berigten van de vloot, omtrent de algemeenheid der vangst bij voortduring ongunstig blijven.

KAMPEN, 25 October.

In den namiddag van den 21sten dezer begaf *J. van der Pol*, veehouder alhier, zich naar Dronten, om zijn vee uit de weide te halen. Ter plaatse gekomen, werd hij door het bruisende zeewater verrast; hij trachtte den dreigenden dood te ontvlieden, door zich zoo hoog mogelijk aan een' hekkepaal vast te klemmen. De ongelukkige werd van verre gezien, doch niemand was in de gelegenheid of waagde het hem hulp toe te brengen, tot dat *Reijer van 't Hul*, landman aan den Zwartendijk, zich in een rank ganzenschuitje begaf, en met inspanning aller kracht en met levensgevaar, den reeds van koude verstijfden drenkeling bereikte en hem behouden in zijn huis bragt. Eere hebbe die edele redder van het leven eens ijverigen huisvaders!

— Daar het Zwartewater, tusschen Genemuiden en Zwartsluis, als overdekt was met drijvende kroggen, rietmatten, planken, ja er zelfs beddegoed bij is gezien, vermoedt men, dat de werkzaamheden aan het Zwolsche Diep bedduidend geleden zullen hebben en zelfs eenige keeten van werkvolk vernietigd zijn. *Overijssel* geeft gunstiger berigt.

ASSEN, 23 October.

De vrouw *G. E. Donker*, huisvrouw van *T. W. van Buren*, in de Wijk, die het slagtoffer eener vergiftiging schijnt geworden te zijn, is voor eenige dagen overleden. Haar lijk is dezer dagen, in tegenwoordigheid der justitie, door drie des-

kundigen, de hh. medicinae doctoren *Cohen* van Assen, *Verver* en *de Jonge* van Meppel, geschouwd, alsmede de reeds sedert een vijftal maanden begraven lijken van twee personen, die vermoedelijk ook door vrouw *G. H. Meilofs Doelen* zijn vergiftigd, te weten haar man en zekere buurvrouw, *Nanne* genoemd. De scheikundige proeven zullen plaats hebben te Meppel door de hh. *Verver*, *van Loenen* en *Slot*. De vrouw, die van deze vermoedelijke vergiftigingen verdacht gehouden wordt, is een mensch van 64 jaren.

— Men verneemt, dat er in den morgen van den 21sten Oct. moedwillig brand is gesticht in de woning van *C. Nieuwenhuis*, landbouwer te Wapserveen, en dat die misdaad zoude zijn bedreven door een 20jarig meisje, in dienst in genoemde woning, *Vemmigje Veenhof* genoemd, die bereids in hechtenis is genomen.

GRONINGEN, 27 October.

Wij maken onze lezers opmerkzaam op de bekendmaking van Burgemeester en Wethouderen dezer Stad, voorkomende op de eerste bladzijde van deze Courant, behelzende maatregelen, door den Raad dezer Stad genomen, om, gedurende den aanstaanden winter, het *grof roggebrood* en het *grof roggemeel* voor een' verminderden prijs voor de behoeftige en de minvermogende ingezetenen verkrijgbaar te stellen.

— Bij besluit van den 21sten October j.l., no. 64, heeft Zijne Majesteit de heeren D. A. Bosscher, G. Reinders en G. R. Reinders, op den laatsten December 1845 aftredende leden der directie van de Maatschappij van landeigenaren en vastbeklemde meijers in de provincie Groningen, op nieuw tot leden van die directie benoemd.

Met genoegen verneemt men, dat de plannen der indijking van de Lauwerzee, benevens een gedeelte van de Groninger Wadden, aan den Koning zijn ingediend en de kopijen aan de beambten, die ze noodig hadden, zijn afgezonden, alsmede, dat er van wege de onder Koninklijke goedkeuring gevestigde of te vestigen Nederlandsche Indijkings- en Droogmakingsmaatschappij eene ampele conferentie met den Minister van Binnenlandsche Zaken te 's Gravenhage is gehouden, waaruit voortgevloeid zoude zijn, dat, zoo die maatschappij het met de eigenaren der kwelderlanden *eens* konde worden, deze zoo belangrijke als wenschelijke onderneming voorzeker zal worden aangevangen en onder des Allerhoogsten zegen worden volvoerd. — Het is dus te hopen, dat de daarin betrokkene landlieden de eer van onze Groninger landbouwers zullen handhaven, en toonen, den roem van verlichting niet in schijn, maar in werkelijkheid te bezitten, door zooveel mogelijk het hunne bij te dragen ter wegruiming van alle hinderpalen, die deze heilzame onderneming nog zouden kunnen in den weg staan. Dat geen verkeerd begrepen eigenbelang, maar het wezenlijke hier moge worden ingezien, 't welk in dezen stellig onafscheidelijk aan dat van het algemeen is verbonden. Geheel de natie heeft thans het oog op hen gevestigd. Mogten zij zulks begrijpen!

Een particuliere brief van het kanton Tessino, in Zwitserland, van den 16den October, meldt, dat de oogst afgeloopen was en als eenen van de gezegendste mag geteld worden; de aardappelen waren zeer uitmuntend van kwaliteit, goed gezond en overvloedig; men had er aldaar geene de minste merkbare ziekte of aansteking aan bespeurd; de wijnoogst was zoo ruimschoots geweest, dat niemand zich zulk een' overvloed mogt denken; de prijs der beste soort liep van van *f* 2,50 tot *f* 3,00 de *brinta*, zijnde eene inhoudsmaat van 64 *bocalen;* castanjes waren er zeer weinig; de andere granen waren behoorlijk in prijs gerezen, hetwelk aan de naar buitenlandsche verzending toegeschreven werd; op de graanmarkt te Locarno was de prijs der rogge en Turksche tarwe *f* 9 de 100 N. ℔; de beste rijst *f* 18 de 100 N. ℔. — Hooi en stroo was er in overvloed.

Statistiek van Engeland.

De heer Porter opent zijne nieuwste staatshuishoudkundige nasporingen over Groot-Brittanje met een merkwaardig overzigt van de beweging in de bevolking van dat land. In 1821 bedroeg deze (Ierland niet daaronder begrepen) 14,161,839. Het heeft achtereenvolgend de volgende cijfers opgeleverd: in 1831 16,366,011; in 1841 18,659,865, waarvan 9,073,433 van het mannelijke geslacht en 9,586,432 van het vrouwelijke geslacht. Ten opzigte der beroepsbezigheden is de Engelsche bevolking aldus verdeeld:

Jaren.	Landbouwers.	Handel en Nijverheid.	Andere beroepen.
1811	35 ten honderd.	44	21
1821	33	46	21
1831	28	42	30
1841	22	46	32

Het middelgetal der huwelijksvereenigingen was in 1839 en 1840 één op 127; der geboorten 1 op 31, der sterfgevallen 1 op 45. In 1841 was het middelgetal aldus: huwelijken 1 op 130, geboorten 1 op 31, sterfgevallen 1 op 46. Op 100 geboorten in Engeland zijn 64 onwettigen. In Frankrijk is deze evenredigheid 71. De bevolking van Groot-Brittanje groeit jaarlijks aan met 150,000, alleen door het grootere getal geborenen dan overledenen. Voor de bevolking in Frankrijk, die bijna het dubbele bedraagt, is de jaarlijksche aanwas, gemiddeld, niet meer dan 160,000. Eindelijk verdubbelt de bevolking in Engeland alle 70 jaren, in Frankrijk slechts alle 140 jaren. Met zulk een' snellen aanwas van bevolking, begrijpt men ligtelijk, dat van 1841 tot 1844 het getal huizen in Engeland verdriedubbeld is, van 1,467,870 in 1841, is het in 1844 tot bij de drie millioenen gestegen. Het telt ongeveer 5,000,000 voor het Vereenigde Koningrijk (Ierland en Schotland er onder begrepen). Niettegenstaande de aanwas van dit aantal huizen, is het getal der bewoners per huis bijna hetzelfde gebleven; in Engeland is het 5,65; Schotland 6,40, en in Ierland 6,60. Het getal armen is van 1813 tot 1843 slechts weinig vermeerderd, en heeft zelden de evenredigheid van $1/10$ op de bevolking overschreden. Het fonds voor de ondersteuning der armen heeft gedurende deze tijdsruimte slechts eene zwakke vermindering ondergaan; gemiddeld 6,500,000 p. st. van 1813 tot 1836, heeft het van 1836 tot 1844 niet meer bedragen dan 4,800,000 p. st. In Frankrijk bedroeg het getal der jaarlijks ondersteunde armen in 1833 700,826 a 806,971, en het fonds ter hunner ondersteuning 8,813,286 a 10,857,281 francs. Het is uitgemaakt, dat in Engeland het aantal armen regelmatig aangroeit met de duurte der granen; eene duurte, die eveneens eene meerdere sterfte ten gevolge heeft.

INGEZONDEN STUKKEN.

Aan de Redactien der
Groninger en *Provinciale Couranten*.

Martenshoek (Gemeente *Hoogezand*), 25 Oct. 1845.

WelEdele Heeren!

Onderstaande wordt ter plaatsing in het mengelwerk UWEdr. Couranten ingezonden door

UED. dw. Dienaar:
A. L. MEURS.

De aanprijzing van het frissche koude water als eenigst heel- en geneesmiddel tegen alle ziekten en kwalen, door eene menigte geleerde mannen gedaan, gelezen hebbende, nam ik herhaalde malen, in verschillende ongesteldheden, op mij zelven de proef, welke met eene allerschitterendste uitkomst telkens bekroond werd.

Ook van eenige allergunstigste aanwendingen des frisschen kouden waters bij andere personen was ik ooggetuige, en ik besloot daarom den edelen, grooten doctor von Meijer in Bohemen te bezoeken, om mij te overtuigen van de methode, welke daar gevolgd werd, om uitsluitend met frisch water alle ziekten te genezen.

Hoe hoog mijne verwachting ook gespannen ware, dezelve werd zeer verre overtroffen door alles, wat ik te Geltschberg zag.

Dr. von Meijer heeft, op gemoedelijke overtuiging gegrond, sedert veertien jaren zijne allöopatische loopbaan verwisseld met die der watergeneeskunde. — De redenen, dat ik het watergeneeskundig gesticht des heeren von Meijer te Geltschberg bezocht, daar ik eene groote menigte van zoodanige inrigtingen, meer in de nabijheid gelegen, had kunnen bezoeken, waren voor mij gewigtig, daar te Geltschberg de asch mijns eenigen zoons bewaard ligt.

Toen ik ter bedoelde plaatse aankwam, in het eerst der vorige maand, waren bijna alle badgasten *genezen* huiswaarts gekeerd. Evenwel had ik nog ruime gelegenheid, om de geneeswijze des frisschen waters te zien toepassen bij de nog aanwezige patienten.

Ik zag de volkomene eindgenezing van eenen geneesheer uit Praag, die zes jaren aan eene verlamming der beenen geleden had; van den graaf Rhode uit Hannover, die aan eene verouderde kwaal leed, en, buiten het watergebruik, sedert eenige jaren te vergeefs alle geneeskundige hulp had ingeroepen; van patienten, geleden hebbende aan kanker, vallende ziekte, beeneters, waterzucht, jicht, rheumatismus, Engelsche ziekte, scrofulen, maagziekte, tic douloureux, hemorrhoiden, long-, lever- en miltziekte, hysterie, koortsen, croep, ontstekingen van darmen, maag, hersenen, nieren, enz. Het is waar, ook België, Frankrijk, Engeland, Rusland, Duitschland en Amerika kunnen zich beroemen op zoodanige inrigtingen; maar mijne allergunstige, persoonlijke kennismaking met dr. von Meijer heeft mij gedrongen deze weinige regels aan het publiek mede te deelen.

Bestaan er ergens ongelukkige patienten, die aan eene sukkelende kwaal lijden, gaarne ben ik elk oogenblik bereid, dezen inlichtingen te geven.

De onkosten kunnen den eenigzins vermogende niet afschrikken. Uit onze provincie beloopen dezelve, *uit en in huis*, plus minus vijfenzeventig guldens, zijnde de kosten, aan het gesticht zelf, *in alles* plus minus vijftig guldens per maand.

Ten slotte moet ik er bijvoegen, dat zij, die om het genot van spelen en andere vermaken de baden bezoeken, te Geltschberg niet op de gewenschte plaats zouden zijn. Wijnen en geestrijke dranken zijn er onbekend. Des morgens te twee uren worden de patiënten, door hunne oppassers, tot zweeten ingewikkeld; daarna bezoekt de heer von Meijer alle zieken in hunne kamers, bepaalt de soort en den duur der koude baden, en om 6 à 7 uren het badgebruik afgeloopen zijnde *), drinkt iedereen een glas frisch water, en gaat wandelen tot 8 uren.

Nu is het ontbijt gereed, bestaande in brood met melk. Thans steekt elk een glas in den zak, en wandelt berg-, bosch- of valleiwaarts, om, des verkiezende, onder weg zich van water uit de bronnen, welke op de wandeling worden aangetroffen, te bedienen. Te twaalf uren wordt er gebeld, en na dit bellen zetten zich alle gasten met den heer von Meijer en mevrouw aan eenen heerlijken disch, bij welken het frissche water rijkelijk voorhanden is. Na den maaltijd wordt, ter bevordering der genezing, gekegeld, gewandeld, gebillard en somtijds gedanst.

Des avonds te zes uren wordt er wederom melk met brood voorgediend, en te 9 uren begeeft ieder zich naar zijne kamer ter ruste.

---

*) Het koude water aan te wenden dadelijk wanneer men den hoogsten graad van zweet bereikt heeft, nl. zich baden in koud water, heeft voor menschen, die het nooit gezien hebben, iets verschrikkelijks, maar ik kan zelf, mede op ondervinding gegrond, met allen, die ik het zag toepassen, getuigen, dat er niets onaangenaams in ligt, maar het allerweldadigst werkt. Ik zag zelfs kinderen zingende als het ware in het koude bad zwemmen.

WEERKUNDIG OVERZIGT
OVER DE MAAND JUNIJ 1845.

Ingezonden bij het Genootschap ter bevordering der Natuurkundige Wetenschappen te Groningen, uit de
OUDE PEKELA.

BAROMETER.

Hoogste Stand.	*Laagste Stand.*	*Verschil.*	*Gemidd. Hoogte.*
29.8½, d. 10den 's middags en 's avonds.	28.9, d. 28sten 's avonds.	0 d. 11½ l.	29 d. 3.38 l.

THERMOMETER.

Hoogste Stand.	*Laagste Stand.*	*Verschil.*	*Gemidd. Hoogte.*
86°, d. 13den.	52°, den 4den 's avonds.	34°.	66°, 15.

LUCHTSGESTELDHEID.

Helder	39 malen.	Betrokken	21 malen.
Bewolkt	24 ——	Regen	6 ——

Buiten de gewone waarnemingen, 4 malen *donder*, waaronder 3 malen zeer zwaar, den 15den, 18den en 29sten. Van den 11den tot den 15den veel veenrook.

Eene schoone Zomermaand met vele heldere warme dagen, en matigen regen: zeer voordeelig tot voorbereiding van een' gunstigen oogst.

WINDSGESTELDHEID.

Tusschen N. en W. (vlak N. daaronder begrepen) 33 malen.
—— N. — O. (—— O. —— ——) 22 ——
—— Z. — O. (—— Z. —— ——) 19 ——
—— Z. — W. (—— W. —— ——) 26 ——

Zachte wind	51 malen.	Windig	24 malen.
Stil	14 ——	Hevige wind	1 ——

De *Barometer* (gemiddeld vrij hoog) stond meesttijds, vooral den 1sten en 2den en van den 9den tot den 12den hoog: sedert den 22sten teekende dezelve lager, ofschoon doorgaans gelijkmatig, zonder vele sprongen, behalve eene rijzing van 4 lijnen tusschen den 28sten en 29sten, na een' nachtelijken storm, waarop zware donder volgde: de schielijkste daling was slechts van 2½ lijn, hoewel bij een' Noordenwind, heldere lucht en zachten wind.

De *Thermometer* (gemiddeld boven *vrij hoog*) teekende op den middag doorgaans hoog, vooral van den 7den tot den 18den, sedert dien tijd was dezelve merkelijk lager. De hoogste rijzing is waargenomen op 21° den 18den; daarentegen eene daling van 16° den 14den. Voor het overige teekende de Thermometer tamelijk gelijkmatig, zoo wel in de hoogere als lagere standen. Sedert den jare 1830 is er voor *Junij* gemiddeld geen' hoogeren stand des Thermometers waargenomen, dan nu, behalve in 1838, wanneer de gemiddelde Thermometersstand was 67° 78, dus 1° 63 hooger dan in dezen jare.

De *Hoofdwind* was *Noordwestelijk*.

NIJMEGEN, 24 October. Door den grooten kerkeraad der Nederduitsche Hervormde gemeente alhier werd ll. Woensdag avond, uit het vroeger gemelde twaalftal, het volgende alphabetisch gestelde zestal van predikanten geformeerd, ter vervulling der vacature, te ontstaan door het aanstaande vertrek van den naar Amsterdam beroepen leeraar, den wel-eerw. heer E. J. de Voogt:

L. van Haaften, te Goes; A. H. van der Hoeve, te Keppel; L. S. P. Meiboom, th. dr. te Stiens; J. C. van Schermbeek, te Elst; E. B. Swalue, th. dr. te Goes; en R. van Voorst, te Wormer.

ZEETIJDINGEN.

Gepasseerd te Rendsburg den 16 Oct., kapit. *Kroon* Catharina Hendrika, van Kioge n. Holland; *de Boer* vr. Petronella, van Bremen n. Neustadt; *Teensma* Jacoba, van Amsterdam n. de Oostzee; den 17den *Legger* Geertina en *Poelman* Everhardus, beide van Amsterdam n. Nakskov; *Ymker* Fenna Catharina, van Amsterdam n. Mollerup; *de Haan* Anna Jantina, van Amsterdam n. Karebuch; *Scholtens* Johanna Gesina, van Amsterdam n. Stettin; den 18den *Wolthuis* vr. Klasina, van Koppenhage n. Hull; den 19den *Wijbus* Vriendschap, van Amsterdam n. Stettin. — Te Tonningen den 16 Oct., *Mellema* Geertruida, van Amsterdam n. Rendsburg; *Visser* Minerva, van Bogensee n. Amsterdam; *Zoutman* Geertruida Hendrika, van Stettin n. Amsterdam; *Goosens* juffer Ellegonda, van Petersburg n. Groningen; den 18den *Rasker* Beerendina, van Amsterdam n. Aarhuis.

Binnengekomen te Amsterdam den 22 Oct., kapit. *Engelsman* Niessina Schuringa, van Redon; *Cramer* Jacoba Maria, van Nantes; *de Haan* Siewerdina, van Cardiff; den 24sten *Kuiper* Gustaaf, van Newcastle; den 25sten *Klasen* Antje, van Redon; *de Groot* Catharina Engelina, van Liverpool. — Te Texel den 23 Oct., *Gialts* Helena, van Newcastle; *Potjer* Elsje en *Rozema* Gesiena, beide van Newcastle; *Hazewinkel* Onderneming, van Riga; *Bieze* Bouwina, van Dantzig; den 24sten *Kuiper* Annegiena Elsina, van Newcastle; *Gust* Hoop, van Sunderland; *Visser* Admiraal de Winter, *Ouwehand* de Hoop en *Engelsman* Richard, alle drie van Hull. — Te Helvoet den 22 Oct., *Huizing* Elsina Johanna, van Londen. — Te Brouwershaven den 22 Oct., *van Wijk* jonkvr. Maria, van Liverpool n. Dordrecht. — Te Havre den 22 Oct., *de Jonge* Fennegina, van Riga. — Te Gent den 21 Oct., *Pekelder* de 2 Gebroeders, van Neustadt. — Bij Plymouth den 19 Oct., *Bakker* Jacoba, van Shields n. Malta. — Te Stockton den 13 Oct., *Bouwens* jonge Jacob, van Ostende. — Te Rouaan den 18 Oct., *Klasen* Alida Jantina, van Rotterdam; *Jacob* Josephine, van Stettin. — Te Ostende den 20 Oct., *Drewes* Geerdina, van Lissabon. — Te Gravesend den 18 Oct., *Swart* Maria, van Amsterdam; den 22sten *Doodt* Richard, van Memel. — Bij Folkstone den 20 Oct., *de Jonge* Fennegina, van Riga n. Havre. — Te Liverpool den 21 Oct., *Kamminga* Urania, van Dordrecht. — Te Pillau den 16 Oct., *Hazewinkel* Arendina Harmina, van Amsterdam. — Te Swinemunde den 16 Oct., *Naatje* Alberdina Edzina, van Rotterdam. — Te Warnemunde den 16 Oct., *Waterborg* jonge Frederik, van Rouaan. — Te Koppenhage den 15 Oct., *van der Wouden* Gesina Gesina, van Hamburg. — Te Hamburg den 19 Oct., *Pik* jonge Hermanna, van Amsterdam; den 20sten *de Vries* Johanna de Vries, van Livorno. — Te Bremerhaven den 17 Oct., *de Vries* vr. Wobbegina, van Amsterdam; *Bakker* vr. Jantje, van Groningen. — Te Torbay den 17 Oct., *Sap* Jantina Annechiena, van Amsterdam n. Port a Port.

Binnengekomen te Texel den 24 Oct., kapit. *Dijk* Anna Catharina, en *Nieveen* Goede Verwachting, beide van Newcastle; den 25sten *Duintjer* Catharina, van Newcastle; *Dokman* Gesina Wilhelmina, van Archangel; *Nielsen* Carolina, van Stockholm. — Te Helvoet den 25 Oct., *Swart* Anna Margaretha, van Perth. — Op de Rivier van Bordeaux den 21 Oct., *Bieze* Vriendschap, van Christiansand. — Te Swinemunde den 16 Oct., *Munneke* Margaretha Hendrika, van Amsterdam.

In lading te Londen den 21 Oct., kapit. *Scholtens* vr. Alida, voor Amsterdam.

Zeilklaar te Londen den 21 Oct., kapit. *Gust* Hendrika, naar Rotterdam. — Te Cuxhaven den 19 Oct. *de Beer* juffer Jantje, van Greenock n. Amsterdam; *Mulder* Sophia, van Stohr naar Amsterdam; *de Vries* de 2 Gebroeders, van Harlingen n. Stettin; *Bos* vr. Hillegina en *Feddes* vr. Gesina, beide van Harlingen n. Groningen; *Martens* Bertha en *Wilkens* jonge Cornelius, beide van Harlingen n. Antwerpen.

Vertrokken van Amsterdam den 22 Oct., kapit. *Lukje* Annechiena, op avontuur; *Folkersma* Cornelia, naar Holbeck; *de Vries* Gezusters, naar Oudsoen; *Fenenga* de Welvaart, naar Hamburg; *Hollander* vr. Antje, naar Norden; den 23sten *de Jong* Catharina Cornelia, den 24sten *Douwes* Vriendschap en *van Wijk* Zorg en Vlijt, alle drie naar Newcastle; *Olthoff* Abeldina, naar Lubeck; *Kemper* Gebroeders, naar Hamburg; *Bontekoe* Geertruida, naar Bremen; den 25sten *Gnodde* de Kaashandel, naar Bordeaux. — Van Brielle den 24 Oct., *Waterborg* Fokkina, op avontuur. — Van Maassluis den 24 Oct., *Nieboer* vr. Margaretha, naar Lynn; *Gnodde* Aurora, naar Asgersstrom; *Lovius* Nooit Gedacht, naar Corsoer; *Walker* Gebina, op avontuur. — Van Dartmouth den 21 Oct., *Fekkes* de Hoop, naar Dublin. — Van Kroonstad den 9 Oct., *Plukker* Hendrika, naar Amsterdam; *de Vries* Vriesland, naar Schiedam; *Scheepsma* Luna, naar Termunterzijl; den 11den *de Jonge* jonge Pieter, naar Abroath. — Van Bolderaa den 12 Oct., *Weij* de 3 Gezusters, naar Elseneur. — Van Pillau den 16 Oct., *Oostra* Gesina, naar Amsterdam. — Van Hamburg den 20 Oct., *Koops* Gesina, naar Amsterdam.

Vertrokken van Helvoet den 24 Oct., kapit. *de Haan* Fortuna, naar Lissabon; *Plukker* Martha Alida, naar Nyburg. — Van Maassluis den 24 Oct., *Huizing* Frauke, naar Emden; *de Jong* Siccolina Hooites, op avontuur. — Van Vlissingen den 24 Oct., *Ebeling* de Vrede, naar Dundee.

Men meldt uit het Vlie, d.d. 22 Oct.: Gisteren is alhier tegen het strand of op de Hors totaal verongelukt een schip, vermoedelijk beladen geweest met tarwe en waarbij de equipage is omgekomen; eenig wrakhout is alhier aangedreven.

Het schip *Regina*, kapit. de Jong, van Stettin naar Holland, is den 15 Oct bij Hals aan den grond vastgeraakt, doch weder in vlot water gekomen en bij Skindsaekken geankerd.

Het schip *jonge Martha*, kapit. Wilken, van Noorwegen naar Delfzijl, is te Cuxhaven binnengeloopen.

Het schip *de 2 Gebroeders*, kapit. Slankenberg, van Utrecht naar Hamburg, heeft den 17 Oct. op de zwarte gronden gestoten en is zwaar lek te Geeste binnengeloopen.

Men meldt uit Bremerhaven, d.d. 19 Oct: Heden morgen is alhier veel wrakhout aangedreven, waaronder een wit naambord, waarop met zwarte letters: „18 *L. W. de Vries.* — 39." Vermoedelijk afkomstig van een smak, welke gisteren avond voor de Weser is geweest, en waarvan men niets meer heeft vernomen. Den vorigen nacht heeft alhier een' hevigen storm uit het N.N.W.—N.W. gewoed.

De loodsschipper G. Molenaar, van de loodsboot no. 2, rapporteert, den 22 Oct., het Eijerland Z.—O. 5½ mijlen, geheel ontramponeerd en vol water te hebben zien drijven eene kof, waarvan het tuig over boord hing; aan stuurboord stond met vergulden letters „*Mariana.*"

Volgens berigt van Frederikshaven in Jutland, d.d. 6 Oct., was aldaar binnengekomen de kof *Jantina Gezina*, kapit. Mulder, uit Veendam, van Kiel en Roeskilde naar Amsterdam bestemd met gerst; was aangezeild, had bazaanmast met toebehooren verloren en moet lossen.

Men meldt uit Elseneur, d.d. 18 Oct.: In den avond van den 14 dezer is op 57° N. Breedte, 5° 50′ O. Lengte, onderste boven drijvende gezien een vaartuig, oogenschijnlijk eene Hollandsche visschersschuit.

Delfzijl den 27 Nov. Binnengekomen den 25sten kapit. *Luken* jonge Jan en *Schoenmaker* Berendina, beide van Hamburg; *Korvinga* vr. Seika en *Berghuis* ......, beide van Pr. Polder; *Brederode* vr. Renske, van Ditzum. — Vertrokken den 24sten *de Roth* Wesselina, naar de Elve; *Bos* de 3 Zusters, op avontuur; *Busscher* Locia, naar Carolinerzijl; den 26sten *de Jong* vr. Aaltje, naar Leer; *Geltes* de 2 Gezusters, naar Bremen.

Het schip *Jacobus Bergeman*, kapit. Rink, van Petersburg naar Amsterdam, is alhier met zware slagzijde, verlies van anker en ketting, gebroken roerpin en meer andere schade binnengeloopen.

Het schip *Temperantia*, kapit. Jansen, van Dantzig naar Newcastle, is alhier met verlies van een jager, gebroken relings, verlies van boot, watervat en veel andere schade binnengeloopen. Ook rapporteert kapit. Jansen eene kof te hebben gezien met twee topmasten, drijvende op de last, beladen met hout van pl. m. 50 lasten, zonder volk.

Kapit. de Groot, bevorens gemeld, is aan de Noordijk (Oostvriesche kust) geslagen en verbrijzeld; de equipage is gered.

Kapit. Meinders, voerende het Papenburger kofschip *Maria*, den 25 dezer alhier gepasseerd, komende van Koningsbergen en bestemd naar Termunterzijl, rapporteert, aan boord te hebben de kapitein en equipage van het bij Bovenbergen gezonken kofschip *Jacoba Hinderika*, naar Hamburg, gevoerd geweest door kapit. Legger, te huis behoorende te Veendam, komende van Koningsbergen, omstreeks 10 mijlen van Bovenbergen.

Zoutkamp den 26 Oct. Binnengekomen den 25sten kapit. *Bossinga* Engberdina, van Noorwegen. — Vertrokken den 24sten *Bartels* Wander, naar de Elve; den 25sten een hektjalk, beladen met tabak, naar Amsterdam. — Zeilklaar, *Lukje* Liefdadigheid, *Prins* Eendragt en *de Jonge* Jantina, alle drie naar Belt.

Harlingen den 25 Oct. Binnengekomen den 19den kapit. *Visser* Geziena, van Leith; den 20sten *Plukker* de jonge Hendrik, van Riga; den 22sten *Stuut* Barend, van Liverpool; *Wijkmeijer* Gesina, van Newcastle; den 23sten *Hangelbroek* Eendragt en den 24sten *de Grooth* vr. Antje, beide van Christiansand. — Vertrokken den 25sten *de Grooth* Agatha, op avontuur.

LIJST DER NEDERLANDSCHE SCHEPEN,
WELKE DE SOND GEPASSEERD ZIJN.

15 Oct. Visser, de Vriendschap (Amsterdam), v. Riga n. Amsterdam.
Visser, de Harmonie (Amsterdam), v. Riga n. Amsterdam.
16 —— Karsijns, de Vriendschap (de Bult), v. Dantzig n. Amsterdam.
Kuen, Rz., Johanna Catharina (Gron.), v. Petersb. n. Hellev.
Boswijk, Jantina (Zuidbroek), v. Stettin n. Amsterdam.
Plukker, Henderika (Winschoten), v. Petersburg n. Amsterd.
17 —— Kroon, de vr. Wicherdina (Wilderv.), v. Rotterd. n. Dantzig.
Bakker, Alexander (Veendam), v. Amsterd. n. Petersburg.
Zelling, Gezina (Muntendam), v. Amsterdam n. Petersburg.
Bok, Adriaan (Rotterdam), v. Rotterdam n. Riga.
18 —— Top, Gezina Wilkens (Veendam), v. Hull n. Petersburg.
Wijkmeijer, Anna (Pekela), v. Hull n. Petersburg.
de Weerd, Fiecke Joower (Joure), v. Hull n. Petersburg.
Muntendam, Ariane (Amsterdam), v. Amsterdam n. Petersb.
Menkema, Catharina Sijpkens (Pekela), v. Hull n. Petersb.
Sap, de Broederliefde (Wildervank), v. Amsterdam n. Stett.
Botje, Sara (Groningen), v. Amsterdam n. Stettin.
Dijkema, Mexico (Rotterdam), v. Ubes n. Riga.
Vos, Catharina Knelsina (Pekela), v. Amsterdam n. Dantz.
Ebes, Maria (Harlingen), v. Harlingen n. Memel.
Kiewit, Maria Catharina (Schiermonn.), v. Rotterd. n. Dantz.

De Wind den 15den Octb. Z.; den 16den Z.Z.W., W; den 17den W.; den 18den N W.

Elseneur, 18 October 1845.

De Minister van Financiën heeft, in dato 23sten October j.l., ter kennis van al de daarbij belanghebbenden gebragt, dat, krachtens art. 13 der Wet van den 29 December 1835 (*Staatsblad* no. 41), de middelprijzen der inlandsche Granen, opgegeven door de Commissiën, volgens art. 9 der opgemelde wet, voor het geheele Rijk, over het tijdvak van den 20sten Sept. tot en met den 19 Oct. 1845, zijn geweest als volgt:

Tarwe per mudde	*f* 9 — 60½.	*Gerst* per mudde	*f* 5 — 54.
Rogge „ „	- 7 — 83.	*Haver* „ „	- 3 — 22.
Boekweit „ „	- 7 — 73½.	*Ongepelde Spelt*	- 3 — 54½.

Weshalve, volgens art. 1 der opgemelde Wet, gedurende de maand November eerstkomende, de regten op den *in-* en *uitvoer* van de onderstaande Graansoorten zullen bedragen als hieronder staat uitgedrukt:

	REGT PER MUDDE. *Inkomend.*	*Uitgaand.*
Tarwe en *gepelde Spelt*	*f* 0 — 25.	*f* 0 — 50.
Rogge	- 0 — 15.	- 0 — 30.
Boekweit	- 0 — 15.	- 0 — 30.
Gerst en *Mout*	- 0 — 10.	- 0 — 25.
Haver	- 0 — 50.	vrij.
Ongepelde Spelt	- 0 — 30.	vrij.

Hebbende de wekelijksche middelprijzen in de provincie Groningen bedragen:

	TARWE.	ROGGE.	BOEKWEIT.	GERST.	HAVER.
1ste week:	*f* 7,35,	*f* 6,65,	*f* 7,00,	*f* 5,32½,	*f* 2,92½.
2de „	- 7,25,	- 6,31,	- 6,67,	- 5,25,	- 2,87½.
3de „	- 7,27½,	- 6,65,	- 6,95,	- 5,35,	- 2,95.
4de „	- 7,60,	- 6,90,	- 7,22½,	- 5,30,	- 2,97½.

197ste KONINKL. NEDERL. LOTERIJ.

Trekking der eerste Klasse.

5de Lijst. No. 20677 een prijs van *f* 1000. No. 6924 een prijs van *f* 5000. No. 6192 en 2676 ieder een prijs van *f* 1250. No. 5359 een prijs van *f* 2500. — 6*de Lijst.* No. 8356 een prijs van *f* 1000. — *7de Lijst.* Geene.

BURGEMEESTER en WETHOUDEREN der Stad *Groningen* hebben de prijzen van het **BROOD** heden gezet als volgt:

Het grof Roggebrood	van 4 Ponden	50 Cts.,	per ℔ 12½ Cts.
De Grofweiten Bol	„ 5 Oncen	12½ Cts.,	„ „ 25 Cts.
De Fransche Bol	„ 3 Oncen	13½ Cts.,	„ „ 45 Cts.
De Regelwegge	„ 3 Oncen	12½ Cts.,	„ „ 41 Cts.
De Hollandsche of Tarwebol	„ 3 Oncen	11½ Cts.,	„ „ 39 Cts.

Groningen, 27 October 1845.

Burgemeester en Wethouderen: H. de Ranitz.
De Secretaris bij het Bestuur der Stad Groningen:
J. H. M. Hora Siccama.

PRIJZEN DER GRANEN, ZADEN, ENZ.

GRONINGEN, 24 *October*.

TARWE.		GERST.			
O. Bak	70 ℔ *f* 9,40	Wint.	52 ℔ *f* 5,40	Zw. Voer	38 » » 3,05
Oml. Jar.	68 » » 8,50	»	54 » » 5,80	»	41 ℔ *f* 3,25
»	70 » » 9,00	»	56 » » 6,20	»	44 » » 3,55
N. Old.	70 » » 8,50	Zomer	52 » » 4,80	BOONEN.	
»	72 » » 9,00	»	54 » » 5,20	Paardenb.	*f* 7 a *f* 9,00
ROGGE.		»	56 » » 5,60	ZADEN, ENZ.	
N. Inl.	64 ℔ *f* 7,70	Knobbe	58,60 » » 5,85		
» »	66 » » 8,10		(*f* 6,25	Gr. Gort	*f* 11 a *f* 12
» »	68 » » 8,50	HAVER.		Par. 100N. ℔	*f* 15 a *f* 18
O. »	66 » » 8,10	Dikke	41 ℔ *f* 3,35	Koolz.	*f* 9 a *f* 11
BOEKWEIT.		»	44 » » 3,75	Zomerz.	*f* 7 a *f* 8,50
Gr. Zd.	62 ℔ *f* 7,90	»	47 » » 4,25	Boterz.	*f* 7,50 a *f* 9
»	64 » » 8,30	»	50 » » 4,60	Dederzaad	*f*
»	66 » » 8,70	Bl. Voer	35 » » 2,75	G. Mostz.	*f* 6 a *f* 9,25
Zwarte	60 » » 7,40	»	38 » » 3,15	Raapol.	*f* 38,50 a *f* 39
Veen	60 » » 7,00	»	41 » » 3,50	Boter ¼ Ton	*f* 26 *f* 28

Tarwe, Rogge en Haver vond heden veel vraag en door den geringen aanvoer merkelijk hooger verkocht. — Boekweit mede ruim prijshoudende. — Gerst aan pellers als genoteerd verkocht. — Boonen gevraagd en mede iets hooger. — Groene Erwten *f* 14 a *f* 15; Graauwe dito *f* 14 a *f* 17. — Zaden met weinig handel.

AMSTERDAM, 24 *October*. Tarwe met veel handel ruim prijsh. In entr.: 130 ℔ p. bonte Pools. *f* 360; 127 ℔ b. dito *f* 345; 129 ℔ b. dito *f* 345; 127 ℔ witte Anhaltsche *f* 315; 129 ℔ b. Pools. *f* 350; 125 ℔ ger. witte Pools. *f* 310. In cons.: 129 ℔ b. Pools. *f* 367; 126 ℔ dito *f* 354; 123 ℔ dito *f* 342; 123 ℔ Norder *f* 295; 120 ℔ Vries. *f* 270; 122 ℔ p. dito *f* 280; 123 ℔ o. Vries. *f* 290; 129 ℔ o. Zeeuws. *f* 332. — Rogge ook bij partij iets hooger betaald: 117, 119 ℔ Pruiss. *f* 252, *f* 259; 120, 121 ℔ dito *f* 262, *f* 265; 119 ℔ Odessa *f* 253; 121, 122 ℔ Stett. *f* 260, *f* 265 n. kwal.; 121 ℔ Pr. Pommer *f* 260. — Gerst bij partij hooger verkocht: 110, 112, 116 ℔ Deens. *f* 185, *f* 190, *f* 195; 108 ℔ Rost. *f* 182; 117 ℔ Chevallier *f* 205. — Haver ruim prijsh. met goeden handel: 90 ℔ Dikke *f* 150; 86, 88 ℔ Fijne *f* 141, *f* 145 aan de Zaan.

Koolzaad in een doen: op 9 vat in Oct. 70 p. vl.; Nov. 69½ p. vl.; April 66½ p. vl.; Sept. 63 p. vl. — Raapolie dadelijk en op levering flaauw: per 6/w. *f* 39,75, - vlieg. *f* 38,75 a 50, - Nov. *f* 38,50 a 25, - Dec. *f* 38,75 a 25 a 50, - Mei *f* 37,50, - Sept. *f* 35,75 a 50. — Lijnolie per 6/w. *f* 28,75, - vlieg. *f* 27,75 a 50. Hennepolie per 6/w. *f* 32,50, - vlieg. *f* 31,50.

LONDEN, 20 *Oct.* De toevoer van inl. Tarwe was heden matig en op de gesteldheid viel niet te roemen, evenwel werd tot de prijzen van ll. Maandag vrij veel opgeruimd; in vreemde ter cons. is geene verandering; geëntr. werd hooger gehouden, doch de omzet was beperkt. Gerst 1 sh. hooger en Erwten 2 a 4 sh. Haver tot 2 sh. avans goed gevraagd. Het ink. regt op vreemde Tarwe bedraagt 18 sh., Gerst 7, Haver 6 en Rogge 9.6.

Van den 22sten. Heden was de kooplust voor Tarwe niet groot, zoodat niet dan slepende tot de prijzen van Maandag van de hand ging. In geëntr. ging zeer weinig om, doordien op hooge prijzen werd gehouden en slechts enkele koopers hierin wilden toestemmen. Al de prijzen blijven onveranderd, uitgenomen Haver, die 1 sh hooger wordt gehouden, welke verhooging gereedelijk in entr. werd betaald.

PRIJS-COURANT DER EFFEKTEN.

Amsterdam, 25 *October*.

NEDERL. Werkel. Schuld 2½ pCt. 59⅝, 59⅞, 59¾; dito Certificaten 3 pCt. 72⅞; Dito dito 4 pCt. 94¾, 95, 95; Amortisatie Syndic. 4½ pCt. 99¼; Handelm. 4½ pCt. 158, 158½, 158½, Aand. Rijn-Spoorweg 4½ pCt. 116¾, 117¼. — SPANJE, L. bij *Ardoins* van 85 £ 5 pCt. 21⅛; Dito bij dito, onbep. stukken 5 pCt. $19\frac{5}{16}$, 20; Dito 3 pCt. 38¼, 38½; Dito Binnenl. à 6/m. 3 pCt. $31\frac{13}{16}$, 31⅞, 31⅞; Dito dito Kleine St. 32½; Coupons *Ardoins* 23¾, 23⅞; Fransche Uitgestelde 6¾. — PORTUGAL, te Londen 3 pCt. 58, 59¾, 59¼; Dito dito 4 pCt. 57¾, 59½; Dito Binnenl. à 1 Conto 5 pCt. 65. — RUSLAND, Obl. *Hope* 1798 en 1816 5 pCt 105½, 106; Dito dito 1828 en 1829 5 pCt. 105¼; Cert. bij dito 1831 en 1833 5 pCt. 97½; Dito bij *Hope* 4 pCt. 91½; Dito bij *Stieglitz en Co.* 4 pCt. 89½, 89¾. — POLEN Aand. met Loten fl. 500, *f* 149. — Braz. 5 pCt. 86½; Ven. 2 pCt. 43.

De stemming in onze binnenl. fondsen blijft gunstig, het vertrouwen herleeft, en de kooplust houdt aan. Alle soorten waren wederom tot verbeterde koersen te plaatsen. In Integr. was de handel zeer levendig.

Van vreemde vervolgden Spaansche insgelijks hunne vooruitgaande beweging, bij vrij geanimeerde affaire in Onbep. Ardoins en Binnenlandsche 3 pCts.

Portug. waren op nieuw, ten gevolge van zeer levendige vraag, tot circa 2 pCt. hooger dan gisteren te plaatsen.

Alle overige fondsen deelden deze willige houding, en waren allen, inzonderheid Russische, tot verbeterde prijzen gevraagd.

Brazil. 1824 v. 200 £ 86; Venez. Uitgest. v. 100 £ 13; Peru Coup. *f* $1\frac{13}{16}$; Grenada 1 pCt. 21¾, 22¼; Dito Uitgest. 5¼, ⅜.

Laatste prijzen te 5 uren: Integr. 2½ pCt. 59⅝; 4 pCts. 95¼; Handelm. 158½; Ardoins a 510 £ $20\frac{1}{16}$; Sp. Binnenl. 3 pCts. $31\frac{13}{16}$.

Koers van het Geld: Beleening 5 pCt.; Prolongatie 6 pCt.; Wissel-Disconto 4½ pCt.

AMSTERDAM, 26 *October*. EFFECTEN-SOCIETEIT. (*Te half vijf.*)

Integralen 2½ pCt. $59\frac{11}{16}$, ⅝, $\frac{9}{16}$, ½. Handelmaats. 158. Oude Rijnspoorw. 117⅜. Ardoins a 85 £ 21½. Dito Onbep. 19⅞, $20\frac{7}{16}$. Dito Coupons 23⅞. Binnenl. 3 pCts. 32¼, 32, 31⅞, $\frac{15}{16}$, 32. Portug. 3 pCts. 59¼, 59.

In Integralen was heden de handel vrij levendig, en de stemming iets minder vast.

Van Spaansche waren Onbep. Ardoins tot verhoogde koersen zeer gezocht, en Binnenl. 3 pCts. slechts weinig hooger dan gisteren. In beide soorten was de affaire zeer geanimeerd. In de overige genoteerde fondsen ging weinig om.

Natuurkundig Genootschap.

Op MORGEN, WOENSDAG, den 29sten October.
Sprekers: Dr. A. H. SWAAGMAN en de Heer
C. H. VAN ANKUM.

BAL,

op ZATURDAG, den 1sten November 1845, ten Huize van L. WILGENBOSCH, in den Achter-den-Muur, tusschen de Boteringe- en Kijk-in't Jatstraten. Vrij Entrée.

GEBOORTE-, HUWELIJKS- EN STERFBERIGTEN.

⁂ Heden beviel van eenen ZOON JANTJE P. KOLK, geliefde Echtgenoote van

J. J. KOERTS,
Scheepshapitein.

OUDE PEKELA, 23 October 1845.

⁂ Mijne geliefde Echtgenoote MARIA KORTRIJK werd heden verlost van eenen ZOON.

GRONINGEN, 24 October 1845.

A. WILDERVANCK.

⁂ BRIL, 24 October 1845. Heden beviel van eene DOCHTER RENSTJE Rs. DIJK, Echtgenoote van

GAAIKE Ks. TOGTEMA.

⁂ Heden beviel mijne Echtgenoote H. SONIUS van een' welgeschapen ZOON.

WINSCHOTEN, 26 October 1845.

W. FEIS, KZN.

⁂ Ondertrouwd:

H. P. SINNINGH
en
A. H. SIKKEMA.

LANDSCHAPS- en HEINITZ-POLDER,
October 1845.

Vrienden en Bekenden gelieven deze *algemeene* als *bijzondere kennisgeving* aan te nemen.

⁂ Heden overleed, na eene ziekte van ruim 10 weken, tot mijne en mijner Kinderen innige droefheid, mijn zeer geliefde Echtgenoot, de Heer HENDRIK BEREND SMEDES, in den ouderdom van 69 jaren en vijf maanden, waarvan ik drieëndertig jaren met hem in eenen genoegelijken echt mogt vereenigd zijn.

Bij de NIEUWE SCHANS, 21 October 1845.

TITIA SCHOLTENS,
Wedw. H. B. SMEDES.

⁂ Heden ontsliep zacht, in den ouderdom van ruim 84 jaren, onze geliefde Moeder JANTJE MIEDENDORP, Wedw. wijlen N. A. LOHMAN.

GRONINGEN, 22 October 1845.

G. W. LOHMAN.
J. H. P. LOHMAN,
geb. **VAN EDE VAN DER PALS.**
Mede namens onze afwezige
Broeders en Behuwd-Zuster.

Eenige kennisgeving.

⁂ Heden overleed, tot onze groote droefheid, onze zoo hartelijk geliefde oudste Dochter ALBERDINA, in den bloeijenden leeftijd van juist 17 jaren. Ieder, die de Overledene kende, gevoelt ligt, hoe zwaar ons deze slag treft. Wij wenschen eerbiedig te treuren, niet als dezulken, die geene hoop hebben.

GRONINGEN, 23 October 1845.

J. A. WOLTHUIS.
S. J. WOLTHUIS,
geb. **BOSCH.**

⁂ GRONINGEN, 23 October 1845. Heden overleed ons jongste Dochtertje GRIETJE, in den ouderdom van zeventien weken.

J. H. VAN HEMMEN.
A. HOENDERKEN.

⁂ Heden verloren wij door eene kortstondige en hevige ziekte ons eenigst DOCHTERTJE.

J. W. DIJKHUIS.
F. DIJKHUIS,
geboren **POT.**

GRONINGEN, 23 October 1845.

VERKOOPING VAN BOEKEN EN RARITEITEN.

De Boekhandelaar **N. C. VAN DER VEER** zal, ten zijnen Huize aan de Groote Markt, ten overstaan van eenen BEVOEGDEN BEAMBTE, op MAANDAG, den 3den November 1845 en vier volgende dagen, telkens des avonds te 6 uren, publiek verkoopen: Eene fraaije Verzameling van nagelaten **BOEKEN, ENZ.**, in onderscheidene TALEN en WETENSCHAPPEN, waaronder voorname Werken. De CATALOGUS is voor 10 Cents te bekomen. Er worden dagelijks BOEKEN en RARITEITEN voor den volgenden verkoop aangenomen.

VERKOOPING

eener aanzienlijke Verzameling

B O E K E N

en eener fraaije Collectie

PLATEN, GRAVURES EN TEEKENINGEN

VAN BEROEMDE MEESTERS,
op MAANDAG, den 24sten November 1845 en verv., door en ten Huize van

R. J. SCHIERBEEK,

in de *Guldenstraat*, te *Groningen*, bij wien de CATALOGUS eerlang is te bekomen.

⁂ Bij **J. OOMKENS, JZOON**, en **A. VAN DER VEEN OOMKENS** wordt heden uitgegeven en is bij alle Boekhandelaren verkrijgbaar gesteld: DE LANDBOUW TUSSCHEN DE KEERKRINGEN, of OVERZIGT *van de Kweeking en Behandeling der voornaamste* VOORTBRENGSELEN *uit het* PLANTENRIJK in de *Keerkringslanden*; naar het Engelsch van G. RICHARDSON PORTER, door W. L. DE STURLER, Ridder der Mil. Willemsorde, Gep. Majoor v. h. Ned. O. I. Leger. *Met* 39 *Platen f* 6 — 80.

⁂ Door **J. RÖMELINGH**, de jonge, te *Groningen* (Heerestraat), wordt voorloopig aangekondigd de uitgave van het ter Pers zijnde

HANDBOEK DER WATERGENEESKUNDE,

voor Geneesheeren en ieder, die omtrent den tegenwoordigen stand dezer Wetenschap grondig en onpartijdig wenschen ingelicht te worden.

Tegelijk een Raadgever voor allen, die ter hunner genezing alléén het water in eene watergenees-inrigting hebben aangewend — of hetzelve in huis wenschen te gebruiken. Resultaten van eene 15jarige ondervinding. Naar het Hoogduitsch van Dr. **J. WEISZ.**

Bovengenoemde maakt tevens bekend, dat zijne

GOEDKOOPE FRANSCHE LEESBIBLIOTHEEK,

door gunstigen bijval, dagelijks met NIEUWE WERKEN wordt vermeerderd. 1ste CATALOGUS zal spoedig verkrijgbaar zijn.

Heeft ontvangen: BIJBELS en N. TESTAMENTEN van het *Londensche Bijbelgenootschap.* — PANTHÉON CLASSIQUE, 274 Nos., a 30 Ct. COLLECTION of BRITISH AUTHORS, 84 vols. — GRIEKSCHE en LATIJNSCHE AUTEURS, STEREOTYP-UITGAVEN van *K. TAUCHNITZ.* — Uitmuntende INKT voor Stalen Pennen, à 50 Cts. de halve Ned. Kan met Flesch.

⁂ Gebroeders **I. & J. OPPENHEIM** alhier hebben uitgegeven:

Dr. L. ALI COHEN, OVER DE BOOZE GEESTEN, volgens het begrip der Rabbijnen, enz. Eene Voorlezing.

Dit Werkje is in Commissie gegeven aan de Boekverkoopers VAN ZWEEDEN, VAN HAAGEN en RÖMELINGH, JR., alhier, en is verder alom te bekomen, à *f* 0,50.

VOOR GYMNASIEN EN INSTITUTEN

zijn bij **TEN BRINK & DE VRIES**, te *Amsterdam*, en verder alom te bekomen:

I. PROEVE eener **GESCHIEDENIS** der **NEDERDUITSCHE DICHTKUNDE**, door Mr. *JERONIMO DE VRIES*, 4 Deelen, TWEEDE DRUK, op Velin Papier, Postformaat.

Dit belangrijk Werk bevat niet alleen in zich de *Levensschetsen* van de DICHTERS der 13de tot de 18de Eeuw, maar geeft tevens eene korte *Bloemlezing* uit hunne Werken.

De weinige Exemplaren, die nog voorhanden zijn, worden afgeleverd tegen den prijs van *f* 3 — 75, (in plaats van *f* 6.)

II. SCHOONHEDEN uit de **NEDERLANDSCHE DICHTERS** der 17de, 18de en 19de Eeuw, door *G. ENGELBERTS GERRITS*, 2 Deelen, DERDE DRUK, vermeerderd met Dichtstukken van onderscheidenen aard. Prijs *f* 3 — 00.

III. NIEUWE NEDERLANDSCHE CHRESTOMATIE, of voorbeelden van verschillende soorten van SCHRIJFSTIJL in *Proza* en *Poëzij*, door *J. DE KEIJZER*. DERDE DRUK. Prijs 40 Cents.

Voorts is onlangs bij hen van de Pers gekomen:

GESCHIEDENIS

DES

VADERLANDS.

Een Leesboek in XLVIII Afdeelingen voor de Hoogste Klasse der Volksscholen, door Dr. *G. VAN WIERINGHE BORSKI*, *Distrikts-Schoolopziener.* Prijs 30 Cents.

⁂ Ieder, die iets te VORDEREN heeft van — of VERSCHULDIGD is aan de onder het voorregt van Boedelbeschrijving aanvaarde Nalatenschap van **MARCUS POOTHOLT MINDELTS**, gewoond hebbende en den 11den September 1845 overleden te *Leens*, wordt verzocht, daarvan, vóór den 20 November 1845, OPGAVE of BETALING te doen aan den ondergeteekenden Notaris, te *Leens*.

Mr. H. VAN BOLHUIS.

LEER-DELFZIJLER
Eems-Stoomboot-Maatschappij.

VAARPLAN

DER WEEK VAN MAANDAG, DEN 27STEN OCTOBER TOT ZATURDAG, DEN 1STEN NOVEMBER 1845.

	Van **LEER** *naar*		**EMDEN**,		**DELFZIJL**, *enz.*	
OCTOBER.	*Vertrek.*	*Aankomst.*	*Aankomst.*	*Vertrek.*	*Aankomst.*	*Vertrek.*
Maandag, 27	8 uur.	......	10½ uur.	10¾ u.	12¼ uur.	
		3¾ uur.	......	....	☜	1 u. ☜
Dingsdag, 28	8 uur.	......	10½ uur.	11 u.	12½ uur.	
Woensd., 29		10 uur.	7½ uur.	7¾ u.	......	6 uur.
Donderd., 30	8 uur.	......	......	....	10¾ uur.	
		3¼ uur.	12½ uur.	12¾ u.	☜	11 u. ☜
Vrijdag, 31	8 uur.	......	......	....	10¾ uur.	
NOVEMB.		3¾ uur.	12½ uur.	1 uur.	☜	11 u. ☜
Zaturdag, 1	8 uur.	......	......	....	10¾ uur.	
		3¾ uur.	12½ uur.	1 uur.	☜	11 u. ☜

AANMERKINGEN.

1) Wanneer in de kolom *Emden* de uren van vertrek en aankomst niet zijn ingevuld, komt de boot op dien tour niet in *Emden*.

2) Dingsdag blijft de Boot te *Delfzijl*.

3) Direct na de aankomst der Boot vertrekt de Barge naar *Groningen*, en 4½ uur voor het vertrek der Boot van *Delfzijl* gaat de Barge van *Groningen* naar *Delfzijl*.

NB. De VRACHTGOEDEREN moeten worden bezorgd bij K. HAZENHOEK, te *Delfzijl*, Agent van bovengenoemde Maatschappij.

Op Woensdag, den 29sten Oct.

1845, des morgens te 10 uren en vervolgens, zal, ten overstaan van Mr. **W. LAMAN TRIP**, Notaris te *Groningen*, vóór en in het sterfhuis van wijlen Mevrouw de Wedw. van den Heer VAN HASSELT, aan de Noordzijde van het Martini Kerkhof, te *Groningen*, publiek worden verkocht: *gedeeltelijk* der Erflateres nette **INBOEDEL**, bestaande, onder anderen, meest uit MAHONIEHOUTEN MEUBELS, als STOELEN, TAFELS, waarbij eene met 7 losse bladen, SECRETAIRE, COMMODE en TRUMEAU met Marmeren BLAD, CANAPÉ met Paardenharen Matrassen, een KABINET, heldere SPIEGELS, PENDULE, KEUKENKLOKKEN, KAGCHELS, LEDEKANTEN met BEHANGSELS, TAPIJTEN, een fraai TAFELSERVIES, groote JAPANSCHE VISCHSCHOTELS, verschillend PORSELEIN, verlakt TINGOED, KOPER, IJZER, BLIK, VAATWERK, grof STEENGOED, mooije JAGTGEWEREN en meer andere GOEDEREN, en voorts 6 zeer fraaije ANTIEKE ZILVEREN KANDELAARS en 2 dito SNUITERBAKJES.

Alles te bezien des daags bevorens, des morgens van 10 tot 12 en des namiddags van 2 tot 4 uren.

Mr. W. LAMAN TRIP, *Notaris.*

FIRMA **VAN CLEEFF & HESSELINK.**

1. *Verkoop van AFBRAAK.*

HEDEN NAMIDDAG precies te 1 uur, aan 't Boterdiep: BALKEN, KOZIJNEN, DEUREN, HOUT, ENZ.

2. VOOR EN IN 'T VERKOOPLOKAAL

bij den Apoortenboog, zullen, op MAANDAG, den 3den November e.k., worden verkocht: exquis AMEUBLEMENT en verder deftige INBOEDEL, best BEDDEGOED, LEDEKANTEN, KAGCHELS, LIJFSTOEBEHOOREN, GOUD en ZILVER, ENZ. Te bezien Zaturdag namiddag en 's morgens op den Verkoopdag.

⁂ De Notarissen **A. LIJCKLAMA** en Mr. **C. WIERSMA**, beide te *Leeuwarden*, zullen, op Zaturdagen, den 25sten October en den 8sten November 1845, telkens des namiddags te 4 uren, ten na te melden Huize, publiek, bij provisionele en finale toewijzing, presenteren te verkoopen:

1. Het van ouds gerenomeerde **LOGEMENT** *DE ROSKAM*, te *Kollum*, bestaande in eene roijale HUIZING, twee STALLINGEN, waarvan de eene voor circa 100 Paarden, en Erf, gekwoteerd in wijk A met nos. 115 en 116, ten Kadaster bekend Gemeente *Kollum*, sectie A no. 130, als Huis en Erf ter grootte van 3 Roeden 30 Ellen, en no. 131 als Huis en Erf ter grootte van 3 Roeden 60 Ellen.

2. Een kamp GREIDLAND, gelegen aan den Trekweg ten Zuiden van en aan het Gebuurte van *Kollum*, *DE TOLHUISKAMP* genoemd, ten Kadaster bekend Gemeente *Kollum*, sectie D no. 567, voor eene grootte van 28 Roeden 20 Ellen, benevens een plek BOUWLAND, ten Zuiden daaraan gelegen, ten Kadaster bekend Gemeente *Kollum*, sectie D no. 585, Laan als Bouwland, voor eene grootte van 7 Roeden 90 Ellen.

Beide perceelen door J. G. PATER als huurder wordende bewoond en gebruikt.

Den 12den Mei 1846 vrij te aanvaarden.

De helft van den Koopschat kan, onder 1ste hypotheek, van het verkochte verblijven, tegen eene jaarlijksche rente van 4½ pCt.

Dingsdag, den 4den Novemb.

1845, des avonds te zes uren, zullen, te *Smilde*, bij LUTWOLDE, in *de Veenhoop*, ten verzoeke van de Erven den Heer THIJS FEENSTRA, publiek worden geveild, om op een nader te bepalen tijd finaal te worden verkocht: vijf plaatsen **VEEN** zonder ONDERGROND, gelegen te *Smilde* in het 6de en 7de blok, tusschen de Van Lierswijk en de Norgervaart, bij het Kadaster bekend in Sectie K nos. 99, 101, 106, 192 en 193, benevens eene OPENE **TURFPRAAM** met OPGOED en BIJBEHOOREN. Nadere informatiën zijn te bekomen bij den Veenbaas GEERT MOES, te *Smilde*, en bij de Notarissen J. ALBARDA, Hz., te *Leeuwarden*, en te *Assen* bij

H. H. VAN LIER.

⁂ Mr. **J. RENGERS HORA SICCAMA**, Notaris te *Hoogezand*, zal, op WOENSDAG, den 5den November 1845, des avonds te 5 uren, ten Huize van den Kastelein J. W. MULDER, te *Martenshoek*, publiek verkoopen:

I. Eene BEHUIZING en SCHUUR, letter A no. 41 en V no. 27, met derzelver HEEM en TUIN, staande en gelegen te *Martenshoek*, Noordzijde, thans in gebruik bij J. G. STUITJE.

II. Eene daaraan verbonden WOONKAMER, letter A no. 40 en V no. 27, met den daarbij behoorenden GROND, thans in gebruik bij H. DREWES; een en ander zeer geschikt tot uitoefening van verschillende Affaires.

III. Eene MANS- en eene VROUWEN ZITPLAATS in de BANK, bevindelijk aan den Westermuur in de Kerk der Hervormden te *Hoogezand*.

Alles behoorende tot de Nalatenschap van wijlen J. A. LUINING en Vrouw.

IV. Ongeveer 2 Bunders kostelijk GROENLAND, in 2 Stukken, gelegen ten Zuiden van *Kremersheert*, onder *Kropswolde*, toebehoorende aan J. W. MULDER, waarover een gedeelte van den Koopprijs, tegen 5%, bij provisie kan verblijven.

De Voorwaarden zullen in tijds ter lezing liggen ten Huize van Verkoop en ten Kantore van

Mr. J. RENGERS HORA SICCAMA.

⁂ Mr. **C. DE RANITZ**, Notaris te *Leek*, zal, op nader te bepalen tijd, ten Huize van de Wedw. JUURSEMA, te *Leek*, ten verzoeke van L. HUIS, Zilversmid te *Leek*, publiek veilen en verkoopen:

I. Eene aanzienlijke BEHUIZING, te *Leek*, geteekend no. 9, met ERF en TUIN, groot 5 R. 10 Ellen, grondpacht *f* 7—50.

II. Een HUIS, mede aldaar, geteekend no. 10, met ERF en TUIN, groot 1 R. 90 Ellen, grondpacht *f* 2—50.

Inmiddels UIT DE HAND TE KOOP.

Mr. C. DE RANITZ, *Notaris.*

De **WINKEL**, Noordzijde aan de A-Kerk, van de Wedw. JANSEN & ZOON, is heden **OVERGEGAAN** in die aan de **ZUIDZIJDE** der **KORENBEURS**, roode letter G no. 5, alwaar zij de aanbegonnen Werken BORDUURPATRONEN, GEKLEURDE SAAIJET, en al wat tot dat vak behoort, zoo lang de voorraad strekt, tot de zuinigste prijzen zullen uitverkoopen.

De ondergeteekende heeft de eer te berigten, dat hij is VERHUISD naar de **HEERESTRAAT**, boven den Koopman LA GRO, en met den eersten November aanstaande het **ONDERWIJS** zal beginnen op alle thans in den smaak zijnde **ANDALUSISCHE DANSEN.**

M. ELLENBERGER,
Dansmeester.

BIJ B. H. SANDERS,
te Veendam,

zijn te bekomen: **1000** Mudden beste uitgezochte **AARDAPPELEN.** Men vervoege zich ten spoedigste bij bovengenoemde of om nadere informatiën bij A. ABELIUS, te *Groningen*, daar dezelve anders worden gescheept en naar elders verzonden.

⁂ **M. A. TOF**, *Debitant* te *Veendam* (bij wien in de 1ste KLASSE der 197ste *K. N. LOTERIJ*, op no. **616**, de KAPITALE PRIJS van *f* **20,000** is gevallen), beveelt zich tot het **LEVEREN** van **LOTEN** minzaam aan.

De ondergeteekende verlangt tegen November e.k. nog eenige **JONGE JUFFERS**, om dezelve onderrigt te geven in het maken van DAMES KLEEDEREN.

L. A. EEKHOFF,
Zwanenstraat,
tweede Huis van de Kijk-in-'t Jatstraat.

Te Groningen, bij C. M. VAN BOLHUIS HOITSEMA, Boekdrukker.